

UNITED NATIONS OFFICE ON
GENOCIDE PREVENTION AND THE
RESPONSIBILITY TO PROTECT

แผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ที่ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการ
ยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงซึ่งอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

PLAN OF ACTION FOR RELIGIOUS LEADERS AND ACTORS TO PREVENT
INCITEMENT TO VIOLENCE THAT COULD LEAD TO ATROCITY CRIMES

Acknowledgement

This is an informal translation of the Plan of Action for Religious Leaders and Actors to Prevent Incitement to Violence that could Lead to Atrocity Crimes. All reasonable efforts have been made to ensure this is an accurate translation. This version is a translation of the original document in English and shall serve as information purposes only. In the case of a discrepancy, the English original shall prevail.

The translation of this document from English into Thai was jointly commissioned by the following organisations.

International Panel of
Parliamentarians
for Freedom of Religion
or Belief

คำนำ

โดย เลขาธิการแห่งสหประชาชาติ

พวกเราทั้งหมดได้พบเห็นผลสืบเนื่องอันน่าสลดใจของความล้มเหลวของเราที่ไม่สามารถป้องกันการละเมิดที่ร้ายแรงต่อสิทธิมนุษยชน และกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และในกรณีที่เลวร้ายที่สุด คือ

อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

อาชญากรรมเหล่านี้ก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างมหาศาลได้บ่อนทำลายความเป็นไปได้สำหรับสันติภาพและการพัฒนาในอนาคต อีกทั้งยังทิ้งรอยบาดแผลไว้ให้กับชุมชนและสังคมต่าง ๆ ซึ่งใช้เวลาหลายชั่วอายุคนในการเยียวยา

โดยทั่วไปแล้ว

อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายไม่ได้เกิดขึ้นอย่างกะทันหันหรือเกิดขึ้นโดยทันที กระบวนการต่าง ๆ ที่นำไปสู่อาชญากรรมดังกล่าวนั้นใช้เวลาที่ทำให้มันเปิดเผยออกมา

ซึ่งเป็นเวลาที่เรารู้สึกว่าเราควรใช้เพื่อลงมือกระทำต่อสัญญาณเตือนต่าง ๆ

สัญญาณเตือนที่พบเห็นได้ทั่วไปที่สุดอย่างหนึ่ง คือ

การแพร่กระจายของถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง (hate speech) กล่าวคือ ข้อความในพื้นที่สาธารณะและสื่อ

ซึ่งรวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่แพร่ขยายความเกลียดชังมุ่งร้ายต่อกัน

และสนับสนุนให้ผู้คนใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มคนหรือชุมชนเฉพาะ

บางแห่ง โดยมีอยู่บนพื้นฐานของอัตลักษณ์

ถ้อยคำสร้างความเกลียดชังและการยุยงปลุกปั่นนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นซึ่งสร้างความวุ่นวายในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา

ในขณะที่สิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยเสรีได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

ถ้อยคำที่มีส่วนทำให้เกิดการยุยงปลุกปั่นอันนำไปสู่ความรุนแรงนั้นเป็นเรื่องที่ต้องห้ามปราม

รัฐทั้งหลายมีความรับผิดชอบที่สำคัญในการป้องกันการยุยงปลุก

ปั่นและคุ้มครองประชาชนจากอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

แต่ทว่าพวกเราทั้งหมดจะต้องทำงานมากขึ้นในการหยุดยั้งถ้อยคำสร้างความเกลียดชังและความรุนแรงที่เกิดขึ้นและสนับสนุนโดยถ้อยคำดังกล่าว

ผู้นำศาสนาสามารถมีบทบาทที่สำคัญเป็นการเฉพาะในเรื่องนี้ในการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ที่มีความเชื่อและนับถือศาสนาเดียวกัน

น่าเสียดายที่ในบางครั้ง

ศาสนานั้นถูกบิดเบือนเพื่อตอบสนองผลประโยชน์ส่วนตัวในการสร้างความชอบธรรมต่อการยุยงให้เกิดความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ

และมันเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำจากทุกศาสนาความเชื่อจะแสดงภาวะผู้นำออกมาในเรื่องนี้

แผนปฏิบัติการนี้

ซึ่งเป็นผลจากการปรึกษาหารือในระยะเวลาสองปีกับผู้นำจากศาสนาและลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ทั่วโลก ครอบคลุมข้อเสนอต่าง ๆ

เป็นจำนวนมากและหลากหลายสำหรับแนวทางที่ผู้นำศาสนาและผู้ที่ทำงานด้านศาสนาสามารถป้องกันการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงและมีส่วนช่วยให้เกิดสันติภาพและความมีเสถียรภาพได้

ทุกศาสนาสอนให้เราเคารพในชีวิตและยอมรับว่ามนุษย์โดยพื้นฐานนั้นเท่าเทียมกัน

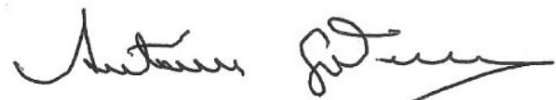
หลักการเหล่านี้เรียกร้องให้เราแสดงความเคารพต่อชีวิตมนุษย์ทุกคน แม้แต่คนที่เราอาจจะไม่เห็นด้วยอย่างลึกซึ้ง

หรือคนที่มีความเชื่อที่อาจดูเหมือนว่าจะแปลกแยกจากเราเป็นที่สุด

ข้าพเจ้าขอกระตุ้นให้มีการเผยแพร่และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฉบับนี้ให้กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งสามารถช่วยรักษาชีวิต บรรเทาความทุกข์ทรมาน

และทำให้วิสัยทัศน์สำหรับสังคมสันติ
เป็นธรรมและไม่ทอดทิ้งผู้ใด เกิดขึ้นได้จริง
โดยสังคมดังกล่าวความหลากหลายถือเป็นคุณค่าที่สำคัญและสิทธิ
ของปัจเจกชนทั้งหมดได้รับการคุ้มครอง

ขอให้พวกเรามาร่วมกันทำงานเพื่อป้องกันและหยุดยั้ง
อาชญากรรมร้ายแรงอันตรายโรคภัย
รวมถึงการกระทำทั้งหมดที่ละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์

António Guterres

อังตอีนียู กูแตรร์ริช

เลขาธิการแห่งสหประชาชาติ

กรกฎาคม ค.ศ. 2017

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	1
บทนำ	3
การยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงคืออะไร.....	3
กรอบทางกฎหมายสำหรับการห้ามปรามการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง	4
ทำไมการป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงถึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอัน นทารุณโหดร้าย	5
บทบาทของผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง	5
กระบวนการเฟซ	6
แผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงที่อา จนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย.....	7
การนำแผนไปปฏิบัติ	9
แผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงซึ่งอา จนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย	10
ด้านการป้องกันยับยั้ง.....	10
1. การกระทำเฉพาะเจาะจงในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง	10
2. ป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นอันนำไปสู่ความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง	13
3. ป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงทางเพศภาวะ	15
ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง.....	17
4. ยกระดับการศึกษาและการสร้างศักยภาพในการป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง	17
5. ส่งเสริมการสานเสวนาระหว่างศาสนาและภายในศาสนาเพื่อป้องกันยับยั้งการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง	19
6. เสริมสร้างความร่วมมือกับสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุบปลุกปั่นให้เกิด ความรุนแรง	20
7. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีในระดับภูมิภาคและนานาชาติในการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติจริง	22
ด้านการสร้าง	23
8. สร้างสังคมสันติ เป็นธรรมและไม่ทอดทิ้งผู้ใด ด้วยการเคารพ คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน	23
9. จัดตั้งเครือข่ายผู้นำศาสนาในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุบปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง	25
ภาคผนวก	26
นิยามของอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย	26
ปฏิญญาเมืองเฟซ.....	27
สถาบันองค์กรและบุคคลที่มีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือระดับภูมิภาค	31
รายชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษา	37
ลิงค์ข้อมูลสำหรับเอกสารที่เป็นประโยชน์	38

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงที่พุ่งเป้าไปยังชุมชนหรือบุคคลบนพื้นฐานของอัตลักษณ์สามารถส่งผลกระทบต่อการส่งเสริมหรือการเตรียมพร้อมให้เกิดอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย (การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ) อีกทั้งยังเป็นสัญญาณเตือนและตัวชี้วัดล่วงหน้าถึงภัยความเสี่ยงของอาชญากรรมดังกล่าว การติดตามป้องกันและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง โดยเฉพาะในสังคมที่แตกแยกโดยเส้นขีดแบ่งทางอัตลักษณ์และในสถานการณ์ที่มีความตึงเครียดสูงสามารถส่งผลสนับสนุนต่อความพยายามในการป้องกันยับยั้งได้

รัฐมีหน้าที่สำคัญเป็นลำดับแรกในการคุ้มครองประชาชนจากอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าว แต่ทว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถและควรมีบทบาทเช่นกัน ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาสามารถมีอิทธิพลบทบาทเป็นการเฉพาะในเรื่องนี้ เนื่องจากคนเหล่านี้มีศักยภาพในการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้ที่มีความเชื่อและนับถือศาสนาเดียวกันได้ เนื่องด้วยสถานการณ์ที่ศาสนานั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมในการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้นำจากทุกศาสนาและลัทธิความเชื่อจะแสดงภาวะผู้นำออกมาในเรื่องนี้

กระบวนการที่นำมาสู่การพัฒนาแผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงที่อาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย หรือที่รู้จักกันในนาม กระบวนการเฟซ (Fez Process) เกิดขึ้นมาจากความต้อ่งการทำความเข้าใจ นำเสนอความคิดและส่งเสริมศักยภาพของผู้นำศาสนาให้ดียิ่งขึ้นเพื่อป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นและความรุนแรงที่สามารถนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย และเพื่อบูรณาการงานของผู้นำศาสนาภายในกรอบความพยายามในการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

“ กระบวนการการเฟซ ” คือ การอ้างถึงกระบวนการปรึกษาหารือที่จัดขึ้นโดยสำนักงานแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และหลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน (United Nations Office on Genocide Prevention and the Responsibility to Protect) ในระหว่างเดือนเมษายน ค.ศ. 2015 ถึงเดือนธันวาคม ค.ศ. 2016 กับผู้นำศาสนาองค์กรทางศาสนาและองค์กรที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา องค์กรระดับภูมิภาค และผู้เชี่ยวชาญในประเด็นนี้จากทุกภูมิภาคทั่วโลก ข้อเสนอแนะที่อยู่ในแผนปฏิบัติการฉบับนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นจากผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาที่มีส่วนร่วมในกระบวนการปรึกษาหารือครั้งนี้ ข้อเสนอแนะดังกล่าวเกี่ยวพันไม่เฉพาะแต่สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงในการเกิดอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายขึ้น แต่ยังเกี่ยวพันกับบริบทอื่น ๆ รวมถึงการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การป้องกันความรุนแรงจากอุดมการณ์ที่สุดโต่ง และการป้องกันความขัดแย้ง

เนื่องจากความพยายามการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อผู้มีส่วนร่วมอันหลากหลายทำงานอย่างร่วมแรงร่วมใจกัน

แผนปฏิบัติการฉบับนี้ยังครอบคลุมถึงข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ ได้แก่ รัฐและสถาบันต่าง ๆ ของรัฐ และภาคประชาสังคม รวมทั้งสื่อใหม่และสื่อดั้งเดิม แผนปฏิบัติการฉบับนี้สร้างขึ้นมาจากพื้นฐานหลักการสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะ สิทธิในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็นโดยเสรี เสรีภาพในการนับถือศาสนาและความเชื่อ และสิทธิในการชุมนุมโดยสันติ

แผนปฏิบัติการฉบับนี้ประกอบด้วยข้อเสนอแนะใน 3 ด้าน ซึ่งมีเป้าหมายในการ**ป้องกันยับยั้ง เสริมความเข้มแข็ง และสร้าง** ข้อเสนอแนะที่มีอยู่ในแต่ละด้านนั้นได้รับการจัดระบบตามประเด็นเนื้อหาหัวข้อ

มีการเสนอแนะให้แผนปฏิบัติการฉบับนี้ได้รับการนำไปปฏิบัติทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติและระดับท้องถิ่น ภายใต้การสนับสนุนจัดการของสำนักงานแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และหลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน สำหรับการนำแผนปฏิบัติการฉบับนี้ไปปฏิบัติใช้อย่างครอบคลุมรอบด้านนั้น มีข้อเสนอแนะให้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งรวมถึง ภาครัฐ สถาบันองค์กรทางศาสนา องค์กรภาคประชาสังคมทางศาสนาและที่ไม่ใช่ศาสนา สื่อใหม่และสื่อดั้งเดิม ภาควิชาการและสถาบันการศึกษา และรวมถึงองค์กรระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาคอีกด้วย

การนำแผนปฏิบัติการฉบับนี้ไปปฏิบัติสามารถมีส่วนช่วยในการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันตรายฉับพลันทั่วโลกได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความตึงเครียดและความรุนแรงจากการแบ่งแยกทางศาสนา การปฏิบัติตามแผนนี้ยังช่วยยกระดับให้เกิดการเคารพ คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

บทนำ

ในสังคมต่าง ๆ ที่ตกอยู่ภายใต้ความตึงเครียดอันเป็นผลมาจากความไร้เสถียรภาพทางการเมืองทางความมั่นคงหรือความไร้เสถียรภาพในรูปแบบอื่น สัญญาณเตือนและชนวนเหตุของความรุนแรงอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลซึ่งสามารถนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย) คือ ข้อความที่อยู่ในวาทกรรมสาธารณะ และสื่อที่เผยแพร่ความเป็นศัตรูและความเกลียดชัง อีกทั้งส่งเสริมและยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนผู้คนกระทำความรุนแรงต่อชุมชนเฉพาะกลุ่มที่มีอยู่บนฐานของอัตลักษณ์ทางศาสนา และชาติพันธุ์ ใน ช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีการพุ่งสูงขึ้นอย่างน่าตกใจของปรากฏการณ์ถ้อยคำสร้างความเกลียดชังและการยุยงปลุกปั่นทั้งในและนอกโลกออนไลน์ที่เกิดขึ้นทั้งในบริบทสถานการณ์ความขัดแย้งและสถานการณ์ที่สงบสุขตามปกติ การค้นหาช่องทางในการเผยแพร่การยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงและการป้องกันยับยั้งไม่ให้เกิดการยุยงดังกล่าวเข้าไปถึงตัวผู้รับสารที่ได้ตั้งใจไว้ “การสร้างภูมิคุ้มกัน” ให้กับผู้รับสารจากผลของการยุยงปลุกปั่นและการนำเสนอข้อความทางเลือกใหม่สามารถช่วยป้องกันยับยั้งและควบคุมความรุนแรงที่สามารถนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายได้

การยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงคืออะไร

คำว่า “การยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง” นั้นได้รับการบรรจุอยู่ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (the International Covenant on Civil and Political Rights) ซึ่งในมาตราที่ 20 (2) ได้มีข้อกำหนดให้ “การรณรงค์สร้างความเกลียดชังต่อชนชาติ เชื้อชาติ หรือทางศาสนา ซึ่งเป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง” การกระทำที่ประกอบเป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงสามารถรวมถึง การสื่อสารใด ๆ ที่สนับสนุนความรุนแรงต่อบุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การยุยงปลุกปั่นสามารถเกิดขึ้นได้หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ สุนทรพจน์และใบปลิวโฆษณาทางการเมือง บทความในสื่อ การสื่อสารในสื่อสังคมออนไลน์และผลงานทัศนศิลป์

สำหรับการกระทำที่ยุยงปลุกปั่นอันส่งผลให้เกิดความรุนแรง จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่เฉพาะเจาะจงเกิดขึ้นอันได้แก่ บริบทที่เอื้อให้เกิดความรุนแรง ผู้พูดหรือผู้สื่อสารที่มีอิทธิพล การกระทำด้วยคำพูดหรือถ้อยคำที่เผยแพร่โดยทั่วไป ผู้รับสารและเป้าหมาย เป้าหมายดังกล่าวมักเป็นบุคคลหรือกลุ่มที่มีอัตลักษณ์เฉพาะทางชาติพันธุ์ ชนชาติ ศาสนา การเมือง เพศวิถีและเพศสถานะ¹ เพื่อที่ให้การกระทำนั้นครอบคลุมประกอบในการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง สิ่งที่ต้องมีคือ เจตนา²

¹ เอกสารการห้ามปรามมิให้เกิดการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง [Prohibiting Incitement to Discrimination, Hostility and Violence] ใน <https://www.article19.org/data/files/medialibrary/3572/12-12-01-PO-incitement-WEB.pdf>, และ แผนปฏิบัติการราบัตว่าด้วยการห้ามปรามการรณรงค์เรียกร้องความเกลียดชังทางชนชาติ เชื้อชาติและศาสนาอันมีส่วนสร้างการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง [Rabat Plan of Action], A/HRC/22/17/Add.4, ภาคผนวก, ย่อหน้าที่ 29

² “บุคคลมีเจตนาในกรณีที่: (a) ในเรื่องการกระทำ บุคคลผู้นั้นตั้งใจเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกระทำดังกล่าว; (b) ในเรื่องผลของการกระทำ บุคคลผู้นั้นตั้งใจก่อให้เกิดผลสืบเนื่องดังกล่าว หรือตระหนักว่าผลสืบเนื่องนั้นจะเกิดขึ้นเป็นลำดับเหตุการณ์ตามปกติ”

จากฝ่ายผู้พูดที่มีส่วนร่วมในการรณรงค์เรียกร้องและก่อให้เกิดความรุนแรง นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีแนวโน้มความเป็นไปได้ที่การกระทำดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความรุนแรงที่เรียกร้องขึ้น

การยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงแตกต่างจาก “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” ในขณะที่ “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” ไม่มีนิยามทางกฎหมายที่ชัดเจน และการบ่งชี้ลักษณะของสิ่งที่เป็น “ความเกลียดชัง” นั้นเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันอยู่ ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง โดยทั่วไปมีนิยามว่า การสื่อสารใด ๆ ในทางคำพูด การเขียนหรือพฤติกรรมที่ใส่ร้ายป้ายสีบุคคลหรือกลุ่มคนบนพื้นฐานที่ว่าพวกเขาเหล่านั้นเป็นใคร กล่าวอีกนัยหนึ่งคือบนพื้นฐานของศาสนา ชาติพันธุ์ สัญชาติ เชื้อชาติหรือปัจจัยด้านอัตลักษณ์อื่น ๆ ถ้อยคำสร้างความเกลียดชังอาจแนะได้ว่า บุคคลหรือกลุ่มซึ่งตามปกติมักเป็นกลุ่มนั้นด้อยกว่า และพวกเขาควรถูกกีดกันหรือถูกเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ด้วยการจำกัดการเข้าถึงการศึกษา การจ้างงานหรือตำแหน่งทางการเมือง ในขณะที่การยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรงทั้งหมดเป็นถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง แต่ไม่ใช่ถ้อยคำสร้างความเกลียดชังทั้งหมดที่จะถือเป็นการยุยงปลุกปั่น

กรอบทางกฎหมายในการห้ามปรามการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงคืออะไร

การป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงมีรากฐานมาจากมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันยับยั้งและการลงโทษอาชญากรรมแห่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ค.ศ. 1948 (the 1948 Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ ค.ศ. 1965 (the 1965 International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination - ICERD) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966

มาตรา 3 ของอนุสัญญาว่าด้วยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ระบุถึง “การยุยงปลุกปั่นทั้งทางตรงและในทางสาธารณะในการกระทำให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ในฐานะที่เป็นกรกระทำอย่างหนึ่งที่ถูกลงโทษได้ภายใต้อนุสัญญาดังกล่าว มาตรา 4 ของอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติฯ กำหนดให้รัฐภาคีต้อง “ประกาศถึงการกระทำผิดตามกฎหมายสำหรับการเผยแพร่ความคิดในทุกรูปแบบที่อยู่บนพื้นฐานของการเหนือกว่าหรือความเกลียดชังทางเชื้อชาติ การยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ เช่นเดียวกันกับการกระทำที่ใช้ความรุนแรงหรือการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการกระทำดังกล่าวต่อเชื้อชาติใด ๆ หรือกลุ่มบุคคลที่มีผิวสีหรือต้นกำเนิดทางชาติพันธุ์อื่น และยังรวมถึงการให้ความช่วยเหลือใด ๆ ต่อกิจกรรมที่เหยียดเชื้อชาติ อันได้แก่ การให้เงินทุนสนับสนุนต่อการกระทำดังกล่าว” นอกจากนี้ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น มาตรา 20 (2) ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองกำหนดให้รัฐภาคีบัญญัติข้อห้ามตามกฎหมายต่อ

ธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ [The Rome Statute of the International Criminal Court], มาตรา 30(2,a,b), https://www.icc-cpi.int/nr/rdonlyres/ea9aef77-5752-4f84-be94-0a655eb30e16/0/rome_statute_english.pdf.

“การรณรงค์สร้างความเกลียดชังต่อชนชาติ สีผิวหรือศาสนา ซึ่งเป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง”

หลักทางกฎหมายของศาลตุลาการระหว่างประเทศเฉพาะกิจ อย่างเช่น ศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับบอติตยูโกสลาเวีย และศาลอาญาระหว่างประเทศสำหรับรวันดา ยังได้ระบุคำนิยามของการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายอื่น ๆ

เอกสารสรุปผลการประชุมสุดยอดระดับโลกในปี ค.ศ. 2005 (2005 World Summit) ได้เชื่อมโยงประเด็นการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงกับการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายเข้าไว้ด้วยกัน ดังในย่อหน้าที่ 138 และ 139 ผู้นำแห่งรัฐและรัฐบาลทั้งหมดให้พันธสัญญาในการ “ปกป้องคุ้มครองประชาชนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกวาดล้างทางชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ” และเห็นชอบว่า “ความรับผิดชอบดังกล่าว “เกี่ยวข้องกับการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมข้างต้น ซึ่งรวมถึงการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมเหล่านี้”³

ทำไมการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงถึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

การยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง เป็นทั้งตัวชี้วัดที่ส่งสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าและตัวจุดชนวนให้เกิดอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย ปรากฏการณ์การยุยงปลุกปั่นนี้เกิดขึ้นก่อนและดำเนินไปพร้อมกับอาชญากรรมดังกล่าวโดยส่วนใหญ่ (หากไม่ใช่ทั้งหมด) ในสถานการณ์ที่ชุมชนตกอยู่ภายใต้แรงกดดันและความตึงเครียดก่อตัวเพิ่มขึ้น การยุยงปลุกปั่นมีส่วนในการหวานเมลิ็ดพันธุ์แห่งความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจและความไม่อดทนต่อความแตกต่าง ถ้อยคำสร้างความเกลียดชังที่เพิ่มมากขึ้นซึ่งพุ่งเป้าโจมตีไปยังชุมชนหรือบุคคลที่อยู่บนฐานของอัตลักษณ์มีส่วนทำให้เกิดหรือเตรียมการให้เกิดอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายขึ้นได้ และนี่จึงเป็นตัวชี้วัดว่าอาชญากรรมดังกล่าวอาจเกิดขึ้น⁴ ที่สำคัญ อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย โดยเฉพาะการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ เป็นกระบวนการที่ใช้เวลาในการวางแผน ประสานงาน และลงมือกระทำให้เกิดขึ้น อาชญากรรมเหล่านี้ไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยโดด ๆ หรือเป็นการตอบสนองตามธรรมชาติ การให้ความสนใจต่อการมีอยู่ของถ้อยคำสร้างความเกลียดชังและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงในสังคมที่แตกแยกโดยเส

³ 2005 World Summit Outcome document [เอกสารสรุปผลการประชุมสุดยอดระดับโลก ค.ศ. 2005] ย่อหน้าที่ 138 และ 139, A/RES/ G 60/1, <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/487/60/PDF/N0548760.pdf?OpenElement>.

⁴ Framework of Analysis for Atrocity Crimes, United Nations Office on Genocide Prevention and the Responsibility to Protect [กรอบการวิเคราะห์สำหรับอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย, สำนักงานแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และหลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน]: http://www.un.org/en/preventgenocide/adviser/pdf/framework%20of%20analysis%20for%20atrocity%20crimes_en.pdf.

น ขี ด แ บ ง ท า ง อ ต ล ก ษ ณ์ แ ล ะ ใน ส ถ า น ก า ร ณ์ ท ี่ ม ี ค ว า ม ต ึ ง เ ค ร ีย ด ส ู ง
สามารถมีส่วนช่วยต่อความพยายามในการเตือนภัยล่วงหน้าและป้องกันยับยั้งเหตุการณ์ดังกล่าวได้

บทบาทของผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

ในความพยายามที่จะป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพิจารณาว่าผู้มีส่วนร่วมใดที่มีอิทธิพลมากที่สุด รัฐมีหน้าที่สำคัญเป็นลำดับแรกในการปกป้องคุ้มครองประชาชนที่อาศัยอยู่ในรัฐ อย่างไรก็ตาม ผู้นำศาสนาอื่นจำนวนมากก็สามารถแสดงบทบาทที่สำคัญได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้นำศาสนามีศักยภาพอย่างมากในการมีอิทธิพลต่อชีวิตและพฤติกรรมของผู้ที่มีศรัทธาและนับถือศาสนาความเชื่อเดียวกัน เมื่อคนเหล่านี้พูดอะไรออกมา สารของพวกเขาสามารถสร้างผลกระทบที่มีอิทธิพลและส่งผลในวงกว้างได้ ผู้นำศาสนาสามารถใช้อิทธิพลของตนในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ผู้นำศาสนาบางส่วนได้ใช้สถานะของตนในการเผยแพร่สารหรือข้อความแห่งความเกลียดชังและความเป็นศัตรูที่ได้ยุยงให้เกิดความรุนแรง อย่างไรก็ตาม ผู้นำศาสนาคนอื่นๆ อีกจำนวนมากได้แสดงความรับผิดชอบในการป้องกันยับยั้งความรุนแรงและการยุยงปลุกปั่น ด้วยการเผยแพร่สารหรือข้อความแห่งสันติ ชันติธรรมหรือความยอมทนต่อความแตกต่าง การยอมรับ และการเคารพซึ่งกันและกัน และด้วยการลงมือกระทำเพื่อลดความตึงเครียดระหว่างชุมชนต่างๆ

แผนปฏิบัติการระบุว่าด้วยการห้ามปรามการรณรงค์สร้างความเกลียดชังต่อชนชาติ สีผิวหรือศาสนา ซึ่งเป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง⁵ ได้เสนอแนะไว้ว่า “ผู้นำศาสนาควรละเว้นจากการใช้ข้อความที่ไม่อดทนอดกลั้นต่อความแตกต่างหรือการแสดงออกทางความคิดที่อาจยุยงให้เกิดความรุนแรง การมุ่งร้าย หรือการเลือกปฏิบัติ แต่ผู้นำเหล่านี้ยังมีบทบาทสำคัญในการพูดจาเปิดเผยอย่างหนักแน่นและทันท่วงทีเพื่อต่อต้านความไม่อดทนอดกลั้นต่อความแตกต่าง การเหมารวมแบบเลือกปฏิบัติ และกรณีของการใช้ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง มันควรเป็นเรื่องที่ชัดเจนว่าเราไม่สามารถทนอยู่ร่วมกับความรุนแรงในฐานะที่เป็นการตอบสนองต่อการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังได้เลยแม้แต่น้อย”

ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาสามารถเป็นหุ้นส่วนที่เข้มแข็งในการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย และการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าว และด้วยเหตุผลนี้เอง สถาบันองค์กรในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ ภา ค ปร ะ ช า ส ั ง ค ม แ ล ะ ส ี อ ควรเข้าไปสัมพันธ์และร่วมมือกับผู้นำศาสนาในบริบทของความพยายามในการป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

กระบวนการเฟช

⁵ A/HRC/22/17/Add.4, ภาคผนวก, ย่อหน้าที่ 29,

http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Opinion/SeminarRabat/Rabat_draft_outcome.pdf

“กระบวนการเฟซ” (Fez Process) เป็นการกล่าวถึงกระบวนการประชุมปรึกษาหารือที่มีลักษณะพิเศษที่ให้ข้อมูลและเกิดขึ้นในเวลาที่เหมาะสม ร่วมกับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาเป็นหลัก แต่ยังมีเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ องค์กรภาคประชาสังคมและผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานในสาขาด้านการป้องกันความขัดแย้ง การสร้างสันติภาพ และ สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาความร่วมมือ นี้อธิบายกระบวนการครั้งแรกในรูปแบบนี้ที่อุทิศให้การเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นที่อาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย เหวที่ประชุมปรึกษาหารือดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างเดือนเมษายน ค.ศ. 2015 ถึงเดือนธันวาคม ค.ศ. 2016 และได้รับการจัดขึ้นภายใต้การนำของสำนักงานแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และหลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน องค์กรต่าง ๆ จำนวนมาก ได้แก่ ศูนย์การสานเสวนาระหว่างประเทศ (International Dialogue Centre – KAICIID) สภาคริสตจักรโลก (World Council of Churches) และเครือข่ายเพื่อนักสร้างสันติภาพด้านศาสนาและแบบธรรมนิยมดั้งเดิม (the Network for Religious and Traditional Peacemakers) เป็นองค์กรที่สนับสนุนกระบวนการเฟซนี้ นอกจากนี้รัฐบาลของประเทศเอธิโอเปีย อิตาลี จอร์แดน ไทยและสหรัฐอเมริกายังเป็นผู้สนับสนุนกระบวนการนี้ด้วยการเป็นเจ้าภาพของเวทีประชุมปรึกษาหารือดังกล่าว

ทศวรรษสำคัญในกระบวนการนี้ “ผู้นำศาสนา” หมายถึงผู้ที่เคยได้รับหรือปัจจุบันมีบทบาทเป็นผู้นำในสถาบันหรือชุมชนทางศาสนาอย่างเป็นทางการ และ/หรือมีคุณสมบัติในทางศาสนาที่เป็นทางการ “ผู้ทำงานด้านศาสนา” (religious actors) ครอบคลุมถึงผู้ทำงานในหรือกับองค์กรพัฒนาเอกชน (non-governmental organizations: NGOs) ที่ได้รับการจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายซึ่งทำงานในกิจการระหว่างศาสนา หรือองค์กรด้านการพัฒนาทางศาสนาและมนุษยธรรม และผู้ที่สอนด้านศาสนาในแวดวงวิชาการ

โดยตัดออกจากรายการปฏิวัติการรื้อถอนกระบวนการเฟซได้รับการริเริ่มขึ้นเพื่อวิเคราะห์และอภิปรายในเชิงลึกถึงบทบาทเฉพาะของผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงที่อาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย ในบริบทดังกล่าว กระบวนการเฟซได้ตอบสนองต่อข้อเสนอแนะที่จัดทำขึ้นในแผนปฏิบัติการรื้อถอนเพื่อไปให้มากกว่าการรับมือทางกฎหมาย และมุ่งให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนร่วมที่เป็นที่ชัดเจนน้อยกว่าแต่มีอิทธิพลอย่างมากในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการใช้ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง

การประชุมปรึกษาหารือครั้งแรกของกระบวนการเฟซนั้นเกิดขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 2015 ณ เมืองเฟซ ประเทศโมร็อกโค ด้วยการสนับสนุนขององค์กร KAICIID และรัฐบาลโมร็อกโค และการประชุมดังกล่าวมีผู้นำอาวุโสจากหลากหลายศาสนาและลัทธิความเชื่อจากทั่วโลกมาเข้าร่วม การอภิปรายเชิงสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นในการประชุมครั้งดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนาร่างปฏิญญาถึงหลักการต่าง ๆ (ซึ่งเรี่ยกอ้อย่างกว้างว่า “ปฏิญญาเมืองเฟซ”) และร่างแผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงซึ่งอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย (ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า “แผนปฏิบัติการเฟซ”)

การประชุมปรึกษาหารือในระดับภูมิภาค⁶ จัดขึ้นเพื่อช่วยพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ระดับภูมิภาคสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง (ซึ่งเรียกอีกอย่างว่า แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค) และช่วยทำให้แผนปฏิบัติการเพชมีความละเอียดและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานทางศาสนาจำนวนทั้งหมด 232 คนจาก 77 ประเทศ⁷ ได้เข้าร่วมในกระบวนการประชุมปรึกษาหารือนี้ ผู้เข้าร่วมประชุมมีทั้งชาวพุทธ คริสต์ อิสลาม ฮินดู ยิว และซิกข์จากกลุ่มและนิกายต่าง ๆ เช่นเดียวกับตัวแทนจากหลากหลายชนกลุ่มน้อยทางศาสนา ได้แก่ บาไฮ คาคาไอ (Kaka'i) ยาซิดี (Yazidi) และกังดงแบล (Candomblé) อีกทั้ง นักมนุษยนิยม และมีผู้หญิงอย่างน้อย 30 เปอร์เซ็นต์เข้าร่วมในการประชุมทุกครั้ง

แผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงอันนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

แผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงอันนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย (“แผนปฏิบัติการ”) เป็นการประมวลสรุปข้อเสนอแนะจากเวทีประชุมระดับภูมิภาคที่เกิดขึ้นในกระบวนการเพช ข้อเสนอแนะเหล่านี้ซึ่งอยู่ในรูปแบบของแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาครวบรวมอยู่ในภาคผนวกของแผนปฏิบัติการฉบับนี้ แผนปฏิบัติการฉบับนี้บูรณาการการเคารพและการส่งเสริมมาตรฐานหลักสิทธิมนุษยชนสากล โดยเฉพาะสิทธิสำหรับเสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนาและความเชื่อ และผลการชุมนุมโดยสันติ ข้อเสนอแนะที่อยู่ในแผนปฏิบัติการฉบับนี้สอดคล้องกับสถานการณ์ในหลากหลายรูปแบบและสามารถมีส่วนช่วยในการป้องกันยับยั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง ความขัดแย้งและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ขณะที่แผนปฏิบัติการฉบับนี้ตั้งใจเสนอแนะให้กับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาเป็นหลัก แผนการดังกล่าวยังรวมถึงข้อเสนอแนะให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านอื่น ๆ ได้แก่ รัฐ สถาบันองค์กรของรัฐ องค์กรภาคประชาสังคมที่ไม่ได้เกี่ยวข้องด้านศาสนา อีกทั้งสื่อใหม่และสื่อดั้งเดิม การป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าวนี้เป็นความพยายาม

⁶ ณ เมืองเพช (โมร็อกโก) เมษายน ค.ศ. 2015; เมืองเตรวิโซ (อิตาลี) กันยายน ค.ศ. 2015; กรุงอัมมาน (จอร์แดน) พฤศจิกายน ค.ศ. 2015; กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. (สหรัฐอเมริกา) กุมภาพันธ์ - มีนาคม ค.ศ. 2016; กรุงเอตติส อาบาบา (เอธิโอเปีย) พฤษภาคม ค.ศ. 2016; กรุงเทพฯ (ไทย) ธันวาคม ค.ศ. 2016

⁷ อาร์เจนตินา, ออสเตรเลีย, ออสเตรีย, บาร์เรน, เบลเยียม, บอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา, บราซิล, บรูไน, กัมพูชา, แคนาดา, สาธารณรัฐแอฟริกากลาง, ซาอุดีอาระเบีย, จีน, โคลอมเบีย, โคอิดีวีร์, สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก, เดนมาร์ก, อียิปต์, เอลซัลวาดอร์, เอิเรเรีย, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, เยอรมนี, กัวเตมาลา, กัวยานา, ฮอนดูรัส, อินโดนีเซีย, อิรัก, ไอร์แลนด์, อิสราเอล, อิตาลี, จอร์แดน, เกาหลี, เลบานอน, ลิเบีย, มาลาวี, มัลดีฟส์, มองโกเลีย, โมร็อกโก, โมซัมบิก, เมียนมา, เนปาล, เนเธอร์แลนด์, นิวซีแลนด์, นิกاراากัว, ไนจีเรีย, ปากีสถาน, ปาเลสไตน์, เปรู, ฟิลิปปินส์, โปแลนด์, โรมานี, รวันดา, ซาอุดีอาระเบีย, เซเนกัล, เซียร์รา ลีโอน, สิงคโปร์, แอฟริกาใต้, ซูดาใต้, สเปน, ศรีลังกา, สวิตเซอร์แลนด์, ซีเรีย, ไทย, ติมอร์, ตุรกี, ยูกันดา, สหราชอาณาจักร, สหรัฐอเมริกา, ซิมบับเว

ใน หลาก หลาย ภา ย วั ธ ธรรม ะ ด้ บ
ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้มีส่วนร่วมที่หลากหลายร่วมมือกันทำงานโดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน

แผนปฏิบัติการฉบับนี้มีเจตนาให้เป็นเครื่องมือในเชิงแผนงาน โดยแผนดังกล่าวมีเป้าหมายในการให้ข้อมูลและให้คำแนะนำสำหรับการทำงานของผู้นำศาสนาและผู้ที่ทำงานด้านศาสนา อี ก ท ้ ง ผุ ้ ท ี่ มี ส ่ว น เ ก ี่ ย ว ข ้ อ ง อ ื่น ๆ และให้ทางเลือกและข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางที่คนเหล่านี้สามารถมีส่วนร่วมช่วยในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

แผนปฏิบัติการฉบับนี้ประกอบด้วยชุดข้อเสนอแนะตามประเด็นเนื้อหา 9 กลุ่มหัวข้อซึ่งจัดเป็น 3 ด้านหลัก ดังนี้

ด้านการป้องกันยับยั้ง

1. การกระทำเฉพาะเจาะจงในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
2. ป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นอันนำไปสู่ความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง
3. ป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงทางเพศสภาวะ

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง

4. ยกระดับการศึกษาและการสร้างศักยภาพในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
5. ส่งเสริมการสานเสวนาระหว่างศาสนาและภายในศาสนาเพื่อป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
6. เสริมสร้างความร่วมมือกับสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
7. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคีในระดับภูมิภาคและนานาชาติในการนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติจริง

ด้านการสร้าง

8. สร้างสังคมสันติ เป็นธรรมและไม่ทอดทิ้งผู้ใด ด้วยการเคารพ คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
9. จัดตั้งเครือข่ายผู้นำศาสนาในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

การนำแผนไปปฏิบัติ

ชุมชนของผู้มีส่วนร่วมที่เข้าร่วมกระบวนการเฟซ อันได้แก่ ผู้เข้าร่วมในการประชุมต่าง ๆ ท ี่ เ ก ี่ ย ว ข ้ อ น ใน ก าร ะ บ วน ก าร เ ฟ ซ ได้ยืนยันเป็นเสียงเดียวกันถึงความจำเป็นที่แผนปฏิบัติการฉบับนี้จะต้องได้รับการปฏิบัติทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น สำหรับการนำแผนไปปฏิบัติอย่างเต็มที่ และครอบคลุมในทุกด้าน ได้มีข้อเสนอแนะให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ซึ่งรวมถึง สถาบันองค์กรของรัฐและองค์กรทางศาสนา องค์กรภาคประชาสังคมทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา สื่อใหม่และสื่อดั้งเดิม ภาควิชาการและสถาบันการศึกษา

พร้อมทั้งองค์กระระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติ สำนักงานแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันภัยภัยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และหลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน ร่วมกับองค์การภาคีหลักทั้งในองค์การสหประชาชาติและภาคประชาสังคม และผู้ที่ทำงานด้านศาสนาที่ผูกพันตนในกระบวนการนี้จะดูแลสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการฉบับนี้ พร้อมทั้งการประเมินผลของกิจกรรมเหล่านี้และการเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดีและการถอดบทเรียนจากกิจกรรมดังกล่าว

การนำแผนปฏิบัติการนี้ไปปฏิบัติจริงจะสามารถมีส่วนช่วยในการป้องกันภัยภัยอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความตึงเครียดและความรุนแรงจากการแบ่งแยกทางศาสนา การนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติยังจะช่วยยกระดับการเคารพ การคุ้มครองและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน อันรวมถึงสิทธิทางเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก เสรีภาพในการนับถือศาสนาและความเชื่อ และการชุมนุมโดยสันติ

แผนปฏิบัติการสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงอันอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

ด้านการป้องกันยับยั้ง

1. การกระทำเฉพาะเจาะจงในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

วัตถุประสงค์ : (1) ละเว้นจากการพูดหรือเผยแพร่ข้อความสร้างความเกลียดชังหรือความเป็นศัตรูซึ่งอาจก่อให้เกิดการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงได้; (2) ไม่นิยามเหยื่อชุมชนอื่นถูกตกเป็นเป้าโจมตี; (3) ติดตามตรวจสอบประณามและโต้ตอบต่อการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง; (4) เสนอให้มีสารหรือข้อความทางเลือก; (5) ทลายมายาคติและพิธีสุญน์โทษที่ยังต่อข้าวลือที่ไม่เป็นจริง; (6) เข้าไปร่วมพูดคุยหรือสานเสวนากับผู้พูดที่มีส่วนรับผิดชอบในการยุยงปลุกปั่น และ/หรือผู้รับสารที่ถูกชักจูงให้ตอบสนองต่อการเรียกร้องให้ใช้ความรุนแรงซึ่งอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย; (7) เข้าไปมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อชุมชนทางศาสนาและสนับสนุนกิจกรรมในการป้องกันยับยั้งของคนเหล่านี้; (8) แสดงออกถึงความรู้สึกร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่ (solidarity) ต่อเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- ตอบโต้เมื่อเกิดการยุยงปลุกปั่นขึ้นโดยเร็วที่สุด เพื่อป้องกันมิให้มีการยกระดับความตึงเครียด
- เรียนรู้วิธีการแยกแยะระหว่างถ้อยคำที่ส่งผลเพียงเป็นการละเมิดกับถ้อยคำที่เป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
- ติดตามตรวจสอบสื่อซึ่งรวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้แน่ใจว่ามีกระบวนการบ่งชี้และโต้ตอบต่อถ้อยคำสร้างความเกลียดชังซึ่งอาจก่อให้เกิดการยุยงปลุกปั่นอันนำไปสู่ความรุนแรง
- เผยแพร่ภาพลักษณ์และเรื่องราวเชิงบวกเกี่ยวกับศาสนาต่าง ๆ นอกจากศาสนาของตน
- พูดแสดงความคิดเห็นในทางสาธารณะ มิใช่เฉพาะเมื่อชุมชนของตนตกเป็นเป้าโจมตี หากยังรวมถึงเมื่อชุมชนของศาสนาอื่นถูกตกเป็นเป้าโจมตีด้วยเช่นกัน
- สนับสนุนกิจกรรมริเริ่มต่าง ๆ ของผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาในศาสนาอื่นที่แสดงความคิดเห็นในทางสาธารณะ เพื่อสนับสนุนสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรม และโดยเฉพาะต่อชุมชนที่ถูกกดขี่
- ติดตามตรวจสอบรวบรวมเรียบเรียงและส่งต่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อความและคำสังกฤณณ์ทางศาสนาที่ออกโดยผู้นำและผู้มีอำนาจที่ยุยงปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังและความรุนแรง

- เผยแพร่และสิ่งตีอรายงานเกี่ยวกับข้อความและคำสั่งกฎหมายทางศาสนาโดยผู้นำศาสนาและผู้มีอำนาจที่ประณามถึงการยุยงปลุกปั่น และ/หรือเสนอข้อความทางเลือกเชิงสร้างสรรค์
- พัฒนาและแบ่งปันความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การใช้สื่อใหม่และสื่อดั้งเดิมเพื่อสร้างกรอบวาทกรรมเรื่องเล่าในรูปแบบใหม่ ในการนี้ ควรปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แน่ใจว่าข้อความดังกล่าวไปถึงผู้รับสารทุกกลุ่ม
- เผยแพร่ถ้อยคำในเชิงบวกและถ้อยคำทางเลือกใหม่ ทั้งในและนอกโลกออนไลน์
- เผยแพร่เรื่องราวความสำเร็จในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่น
- สร้างความเชื่อมั่นว่าข้อความที่ตอบโต้และเป็นทางเลือกใหม่นั้นได้รับการเผยแพร่ในภาษาท้องถิ่น รวมถึงภาษาพื้นเมืองประจำถิ่น
- แพร่กระจายถึงเรื่องราวของผู้นำศาสนาและชุมชนต่างๆ ที่ตอบโต้ต่อความเกลียดชังด้วยการแสดงออกถึงความรักและความรู้สึกร่วมเคียงบำเคียงไหล่กัน
- เข้าไปมีส่วนร่วมในการสานเสวนาพูดคุยกับชุมชนและผู้รับสารทั้งหมด ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีทัศนคติไม่เป็นมิตรหรือผู้ที่มีอุดมการณ์ที่สุดโต่งหรือเลือกปฏิบัติ
- รับฟังเสียงของ “เหยื่อ” ที่ได้รับผลกระทบจากการยุยงปลุกปั่นและนำมุมมองของคนเหล่านี้เข้ามาร่วมด้วย
- ระบุบทบาทของผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาที่มีอิทธิพลและอุทิศตนที่สามารถแต่งตั้งให้เป็นผู้เผยแพร่ข้อความตอบโต้หรือข้อความทางเลือกเชิงสร้างสรรค์ ในสถานการณ์ที่มีความตึงเครียดสูง
- หากสอดคล้องกับสถานการณ์ระหว่างศาสนาในระดับชาติในการสืบหาสาเหตุและที่มาของถ้อยคำสร้างความเกลียดชังและกบฏยุยงปลุกปั่นให้เกิดควมรุนแรง พร้อมทั้งเพื่อระบุหาและวิเคราะห์ถึงมูลเหตุของความรุนแรงทั้งในระดับพื้นที่ เชิงโครงสร้างและทางวัฒนธรรม
- จัดทำแผนที่เกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมริเริ่มในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้งานเหล่านี้สามารถได้รับการสนับสนุนและขยายฐานขึ้นมาได้ ทั้งที่มาจาก
  - สถาบันการศึกษา ที่จัดการศึกษาและการอบรมให้กับผู้ทำงานด้านศาสนา
  - บริษัทสื่อทั้ง สื่อสังคมออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ
  - องค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการระดับชุมชน
  - สถาบันและองค์กรทางศาสนา และที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา
  - สถาบันที่ดำเนินงานด้านการสานเสวนา การศึกษาและการอบรมระหว่างศาสนาและภายในกลุ่มศาสนา

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: ชุมชนท้องถิ่น

- สนับสนุนผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาเมื่อคนเหล่านี้พูดในทางสาธารณะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนจากศาสนาใดก็ตาม
- สร้างการรณรงค์เคลื่อนไหวทางสังคมจากหลากหลายศาสนาที่แข็งขันเพื่อป้องกันยับยั้งและควบคุมการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

- รัฐที่ยังมีกฎหมายลงโทษการดูหมิ่นศาสนาควรยกเลิกกฎหมายเหล่านั้นไป เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวส่งผลในทางยับยั้งไม่ให้มีการใช้สิทธิและเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือความลัทธิเชื่อ และการสานเสวนาและการโต้เถียงเกี่ยวกับศาสนาที่เป็นประโยชน์⁸
- สร้างหลักประกันสำหรับการเคารพต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก ในขณะที่ยังป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชังทางศาสนา ที่สอดคล้องกับมาตราที่ 19 และ 20 ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- ให้การยอมรับและสนับสนุนการแสดงความคิดเห็นของบุคคลหรือองค์กร [ที่ต่อต้านการยุยงปลุกปั่น]
- ให้เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงได้รับข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ เกี่ยวกับความเสี่ยงที่ผู้นำศาสนาอาจเผชิญหากคนเหล่านี้พูดในทางสาธารณะหรือดำเนินการคัดค้านต่อความรุนแรง จากอุดมการณ์สุดโต่ง การทำให้เยาวชนมีแนวคิดสุดโต่ง หรือในการตอบโต้ต่อ “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” ความเกลียดกลัวชาวต่างชาติ การเหยียดเชื้อชาติและสีผิว หรือยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
- หากจำเป็น ควรจัดให้มีการคุ้มครองความปลอดภัยให้กับผู้นำศาสนาที่อาจตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกโจมตีตอบโต้
- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมวาทกรรมเรื่องเล่าทางเลือกเชิงสร้างสรรค์
- สนับสนุนการออกประกาศ / การเผยแพร่สารข้อความ และกฎเกณฑ์คำสั่งทางศาสนาที่ประณามการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

2. ป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง

วัตถุประสงค์: (1) เผชิญหน้าต่ออุดมการณ์ที่ส่งเสริมแนวคิดนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งและการก่อการร้าย; (2) จัดการแก้ไขในประเด็นที่ผู้ที่มีแนวคิดสุดโต่งทางศาสนาผูกขาดครอบงำ ซึ่งรวมถึงผ่านการให้มุมมองที่ถูกต้องและมีนัยแตกต่างเชิงรายละเอียด; (3) จัดให้มีวาทกรรมเรื่องเล่าตอบโต้ให้กับผู้ที่ถูกชักจูงหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในกลุ่มนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งหรือกลุ่มผู้ก่อการร้าย; (4) สร้างศักยภาพให้กับชุมชน โดยเฉพาะเยาวชน ในการรับมือต่อการใช้ความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง; (5) มีส่วนช่วยในการสร้างสรรค์อัตลักษณ์ทางเลือกและสำนึกความเป็นส่วนหนึ่งให้กับเยาวชน; (6) จัดการกับปัญหาความคับข้องใจต่าง ๆ

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- สนับสนุนและส่งเสริมการเคารพในความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งการตีความในเชิงสันติต่อความเชื่อทางศาสนาของตน
- ต่อต้านปัจจัยที่ทำให้เกิดการปลุกฝังอุดมการณ์สุดโต่ง (radicalization) เช่น ความรู้สึกถูกกดขี่และความสิ้นหวัง โดยใช้วาทกรรมเรื่องเล่าทางเลือกสำหรับผู้ที่ได้รับข้อมูลจากกลุ่มนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง
- เข้าไปทำงานร่วมกับเยาวชน ได้แก่ การจัดกิจกรรมริเริ่มระหว่างศาสนาที่สนใจในเรื่องความเป็นธรรม ในการแก้ไขปัญหาคือความไม่เป็นธรรมในแนวทางที่สร้างสรรค์

⁸ A/HRC/22/17/Add.4, ภาคผนวก, ย่อหน้าที่ 25.

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: รัฐและสถาบันองค์กรภาครัฐ

- ใช้แนวทางแบบบูรณาการในการป้องกันยับยั้งแนวคิดนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งมากกว่าแนวทางด้านความมั่นคงเป็นหลัก
- คุ้มครองสิทธิของชุมชนที่นับถือศาสนาต่าง ๆ ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ในขณะที่เคารพกฎหมายของรัฐ
- ให้การสนับสนุนแก่ผู้นำศาสนา ผู้ที่ทำงานทางศาสนา และสถาบันองค์กรทางศาสนา ที่ทำงานอย่างแข็งขันในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านแนวคิดนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนทางการเงิน
- เชื่อมโยงผู้นำศาสนาและตำรวจในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือกัน
- เสริมอำนาจและให้การคุ้มครองแก่ผู้นำศาสนาที่ทำงานข้องเกี่ยวกับบุคคลที่มีแนวคิดสุดโต่งและ/หรือคนที่ตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกปลุกฝังอุดมการณ์สุดโต่ง
- ใ ห้ ห ลั ก ป ร ะ ก ัน ว ่า กฎหมายภายในประเทศที่ถือว่าการมีข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งไว้ในครอบครอง เป็น ก า ร ก ร ะ ท ำ ผิ ด จะไม่ลงโทษต่อผู้นำศาสนาและบุคคลอื่นที่เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเพื่อการสร้างเนื้อหาข้อความตอบโต้ต่อการยุยงปลุกปั่น

กลุ่มเป้าหมายที่ 3: ภาคประชาสังคม

- เสริมสร้างศักยภาพให้แก่ผู้นำทางศาสนาในการเข้าไปทำงานกับเยาวชนที่ตกอยู่ในความเสี่ยงจากการถูกปลุกฝังอุดมการณ์สุดโต่ง
- พัฒนาคู่มือชี้แนะที่มีเนื้อหาครอบคลุมให้สำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการศึกษา (ร ว ม ท ั ง น ัก ก าร ศ ึ ก ษ า ต ำ น ศ า ส น า) เกี่ยวกับวิธีการที่คนเหล่านี้สามารถกระทำอย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันยับยั้งการปลุกฝังอุดมการณ์สุดโต่งใน กลุ่ม เยาวชน และ แนว คิ ด นิ ย ม ค วาม ร ุน แรง จาก อุด ม ค า ร ณ์ ส ุด โ ต ่ง ภายใต้กรอบใหญ่ในเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองโลก และการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสาร
- ด้วยที่ภาคประชาสังคมมีศักยภาพในการสังเกตและตอบโต้ต่ออิทธิพลของคนที่นิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง ควร ให้ ก าร ส ัน ษ ุน ก ่ ค ร อ บ ค ร ัว โดย เฉ พาะ ม า ร ตา และ บิ ตา และ จัด ทา ช ่อ ง ทา ง ก าร เ ้า ถึ ง ช ่อ ม ล ุ าว ส า ร เพ ื่อ ช ่ว ย พ ว ก เ ้า ให้ ส าม า ร ถ : เ ้า จิ รั บ ร ู้ และ ต อ บ ส ่อ ง อ ย ่าง ส ำ ร ะ ท ่อ ส ัญ ญ า บ ่ง ช ึ ้ ถึ ง ก าร ก ฎ ก ฝึ ง อุด ม ค า ร ณ์ ส ุด โ ต ่ง ที่ เ กิ ด กั บ บ ุ ต ร ห ล า น ของ ต น ห ำ ม ป ร าม บ ุ ต ร ห ล า น ของ ต น มิ ให้ เ ้า ร ่ว ม ก ล ุ ม ที่ มี อุด ม ค า ร ณ์ ส ุด โ ต ่ง และ/หรือ โ น้ ม น ำ ว ใจ มิ ให้ บ ุ ต ร ห ล า น ของ ต น ย ู่ ก ี ย วกั บ ก ล ุ ม ด ัง ก ล ำ

กลุ่มเป้าหมายที่ 4: ทุกกลุ่ม

- สนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จะช่วยทำลายความชอบธรรมในข้อโต้แย้งของฝ่ายนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง รับประกันว่าข้อมูลดังกล่าวสามารถหาโดยทั่วไปได้ง่ายเผยแพร่อย่างกว้างขวางและใช้โดยเยาวชนคนรุ่นใหม่และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเยาวชนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงนโยบายในระดับท้องถิ่น
- ระบุหาตัวผู้ที่นิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งที่ได้เปลี่ยนมุมมองและพฤติกรรมและด้วยความยินยอมของคนเหล่านี้ จัดทำเรื่องราวของพวกเขาเผยแพร่สู่สาธารณะ ทั้งในสื่อออนไลน์และสื่อทั่วไป
- ไม่ควรตีตราต่อครอบครัวของเยาวชนที่หนีออกจากบ้านไปเข้าร่วมกับกลุ่มนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งอันได้แก่การเข้าไปในพื้นที่ความขัดแย้ง หากแต่ควรสนับสนุนพวกเขามากกว่า
- ระบุหาและฝึกอบรมให้กับ “ทูตเยาวชน” ให้มาเป็นผู้มีส่วนร่วมและผู้ให้การศึกษาในกลุ่มเพื่อนที่อุทิศตนสำหรับการต่อต้านต่อการปลุกฝังอุดมการณ์สุดโต่งและแนวคิดนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง
- จัดกิจกรรมที่หนุนเสริมการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกและการคิดเชิงวิพากษ์ในระดับชุมชนรากหญ้า ซึ่งรวมถึงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมผ่านศิลปะและกีฬา

3. ป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงทางเพศภาวะ

วัตถุประสงค์: (1) ทำงานกับทัศนคติที่เป็นรากฐานค้ำจุนการใช้ความรุนแรงทางเพศ รวมถึงการตีตราและความอับอายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงดังกล่าว; (2) จำกัดควบคุมการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงทางเพศภาวะ รวมถึงการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการกระทำดังกล่าว; (3) สร้างแนวทางหรือพื้นที่สำหรับการต่อต้านการกีดกันและการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและพยายามสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันกับภาวะผู้นำทางศาสนาในเรื่องนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- มีส่วนช่วยในการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมและความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิงและชนกลุ่มน้อยทางเพศ
- ประณามและรณรงค์ต่อต้านความรุนแรงทางเพศภาวะในทุกรูปแบบ ซึ่งรวมถึงการต่อต้านการใช้การข่มขืนเป็นอาวุธในสงคราม
- เพิ่มจำนวนและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิง (ทั้งจากกลุ่มองค์กรทางศาสนาและไม่ใช่ศาสนา) ที่ทำงานในการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและต่อต้านความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง จัดตั้งกลุ่มย่อยสำหรับผู้นำศาสนาหญิงเพื่อช่วยสนับสนุนการอุทิศตนทำงานของผู้หญิงต่อวาระการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

- ส่งเสริมแนวทาง “การเยียวยาความทรงจำ” ต่อความรุนแรงทางเพศสภาวะ
ต้อนรับผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศสภาวะกลับเข้าสู่ชุมชนของตนและสนับสนุนให้กำลังใจสำหรับการยอมรับและการกลับเข้ามาสู่ชุมชนอีกครั้งสำหรับคนเหล่านี้แทนที่จะโดดเดี่ยวและตีตราพวกเขา
- ส่งเสริมการโต้เถียงระหว่างองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ และกับสังคมในวงกว้างเกี่ยวกับประเด็นความเท่าเทียมทางเพศสภาวะ
- เป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกับรัฐบาลระดับชาติ และองค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติ ในการรณรงค์ผลักดันการยกระดับความเท่าเทียมทางเพศสภาวะ

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: สถาบันองค์กรทางศาสนา

- สนับสนุนการบวชและการแต่งตั้งให้ผู้หญิงเป็นผู้นำทางศาสนา
- ฝึกอบรมผู้นำศาสนาและผู้ที่ทำงานด้านศาสนา โดยเฉพาะผู้หญิง เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาจากฐานทางด้านศาสนาเพื่อสนับสนุนผู้รอดชีวิตจากเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศสภาวะ

กลุ่มเป้าหมายที่ 3: สถาบันองค์กรภาครัฐ

- นำใช้กฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศเพื่อป้องกันยับยั้งความรุนแรงทางเพศสภาวะ
- เพิกถอนการละเว้นความผิดที่สำหรับการกระทำความรุนแรงทางเพศสภาวะ

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็ง

4. พัฒนาระดับการศึกษาและการสร้างเสริมศักยภาพเพื่อป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

วัตถุประสงค์: (1) ปลูกฝังความรู้และความเชื่อสำหรับการเคารพและไม่เลือกปฏิบัติ ความเป็นพลเมืองที่เท่าเทียมกัน และสิทธิมนุษยชน; (2) ทำให้การเห็นคุณค่าของทุกวัฒนธรรม ศาสนาหรือความเชื่อ และความสำคัญของการอยู่ร่วมกันของพลเมืองเป็นเรื่องกระแสหลักในสังคม; (3) นำเสนอความรู้และความเข้าใจทางศาสนาที่มีเหตุผลหนักแน่นหรือมีสติปัญญา; (4) เสริมสร้างความเข้มแข็งทางความรู้ด้านศาสนาให้กับ “ตัวแทนที่เป็นสื่อกลาง”

และ ผู้ที่ เป็น หน้า ต่ า น ใน ชุ ม ช น ท าง ศ า ส น า ที่ แ ต ก ต ำ ง ห ล า ก ห ล า ย ; (5)
ทำงานเพื่อแก้ไขทัศนคติที่เป็นรากฐานสำหรับการใช้ความรุนแรง

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- แ ส ว ง ห า โ อ ก า ส ใน ก า ร พ ั ท น า ค ว ม เชี ย ว ช า ญ ข อ ง ต น ซึ ่ ง ร ว ม ถึ ง ค ว ม ร ู้ ก ี่ ย ว กั บ ค ว ม ส ัม พ ัน ธ์ ร ะ ห ว ำ ง ศ า ส น า แ ล ะ ก า ร ส าน เ ส ว น า ก า ร ใช้ ส ื่อ ส ัง ค ม อ น ล ำ น์ แ ล ะ ก า ร เ ข ำ ไป ท ำ ก ำ ร ร ่วม ก ัน กั บ เ ย ว ช น
- ก ำ ข ี บ ำ ย ห า ก ำ ร ข ำ ด ค ว ม ร ู้ ค ว ม เ ำ ใจ ก ี่ ย ว กั บ ศ า ส น า แ ล ะ เ ส ร ี ภ า พ ใน ก า ร น ำ ถ ี อ ศ า ส น า ด ำ ย ก า ร ให้ ข ้อ ม ู ล ก ำ ส ำ ว ก ผู้ ต ำ ด ำ ม ก ี่ ย ว กั บ ศ า ส น า แ ล ะ ว ั ท น ธรรม อ ื่น ๆ ร ว ม ถึ ง ประ เ ต ็น ก ี่ ย ว กั บ เ ส ร ี ภ า พ ใน ก า ร น ำ ถ ี อ ศ า ส น า ห ร ี อ ั ท ิ ค ว ม เชี อ
- ระบุหาและแลกเปลี่ยนแบ่งปันข้อมูลเนื้อหาทางศาสนาและข้อเขียนทางเทววิทยาที่มีอิทธิพล และเอกสารคำสอน ซึ่งสามารถใช้เพื่อสนับสนุนการส่งเสริมคุณค่าการเคารพและความเข้าใจซึ่งกันและกัน
- ให้การศึกษาแก่สมาชิกในชุมชนศาสนาของตนให้เข้าใจและตีความเนื้อหาคำสอนทางศาสนา เพื่อให้สามารถบ่งชี้และตอบสนองต่อข้อความทั้งในเชิงบวกและเชิงลบได้

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: สถาบันองค์กรทางศาสนา

- ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ การเคารพมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน และความรู้เกี่ยวกับ “ผู้อื่น” เพื่อให้มีความเข้าใจและเคารพต่อศาสนาและความเชื่ออื่นมากขึ้น และเพื่อสร้างหลักประกันว่าอัตลักษณ์ทางศาสนาจะไม่กลายเป็นต้นเหตุของความแตกแยก ความตึงเครียดและความรุนแรง
- สอดแทรกเนื้อหาดังต่อไปนี้ในหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา:
  - ศาสนาและลัทธิความเชื่อที่แตกต่างหลากหลาย
  - การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและระหว่างศาสนา
  - บรรทัดฐานและมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับเสรีภาพในการนับถือศาสนาและลัทธิความเชื่อ
  - ความเป็นพลเมืองโลก
  - การแก้ไขความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี
  - บทบาทของศาสนาในการกระตุ้นให้เกิดความรุนแรง หรือลดความรุนแรง
  - ประวัติศาสตร์และการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย ซึ่งรวมถึงความเข้าใจในปัจจุบันเกี่ยวกับความรุนแรงและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง ผลสืบเนื่อง และผลกระทบของความรุนแรง เช่นเดียวกับมาตรการและยุทธศาสตร์ที่สามารถเกิดขึ้นได้เพื่อช่วยป้องกันและ/หรือตอบโต้ต่อความรุนแรง
- พัฒนาฐานข้อมูลบุคคล (หรือคุณสมบัติขั้นพื้นฐาน) สำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา
- เจรจาผลักดันให้กระทรวงศึกษาธิการในระดับชาติส่งเสริมแนวคิดเรื่องความหลากหลายและความเท่าเทียมในหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน

- สนับสนุนให้มีการเปิดโอกาสให้ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาที่ได้รับการศึกษาอบรมด้านศาสนาจากต่างประเทศมาเข้าร่วมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาโครงการการศึกษา อบรมวิชาและหลักสูตรในท้องถิ่น
- เข้าไปทำงานร่วมกับสถาบันองค์กรศาสนาเพื่อจัดให้มีทุนการศึกษาสำหรับการฝึกอบรมผู้นำศาสนาในระดับท้องถิ่น
- เปิดโอกาสและส่งเสริมให้โรงเรียนสอนศาสนาเชิญผู้นำศาสนาและนักปฏิบัติทางศาสนาจากต่างศาสนาความเชื่อมาบรรยายพูดคุยกับนักเรียนนักศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ 3: รัฐและสถาบันองค์กรภาครัฐ

- ส่งเสริมแนวทางและแนวคิดด้านสิทธิมนุษยชนในระบบการศึกษา
- ปลุกฝังการคิดเชิงวิพากษ์ในการศึกษาสำหรับเยาวชน
- พัฒนาหลักสูตรการศึกษาสำหรับโรงเรียนรัฐที่สอดแทรกเนื้อหาการสอนเกี่ยวกับศาสนาและลัทธิความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นรายวิชาหนึ่งที่เปิดรับแนวทางคำสอนทางศาสนาที่แตกต่างกัน ส่งเสริมการเคารพในความหลากหลายและสอนโดยคนที่มาจากศาสนาต่าง ๆ
- สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (civic education) และการศึกษาเพื่อสันติภาพ (peace education) รวมถึงประวัติศาสตร์ของอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและวิธีในการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมดังกล่าวมิให้เกิดขึ้นอีกในอนาคต ในหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน ตั้งแต่ระดับเด็กเล็กไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย
- ตัดเนื้อหาที่มีอคติเหมารวมในเชิงลบออกไปจากตำราเอกสารการเรียนการสอนในโรงเรียน
- สร้างหลักประกันว่าบุคลากรเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายความมั่นคงมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนาทุกศาสนาและหลักมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน และได้รับการอบรมเพื่อให้สามารถอยู่เหนืออคติและการเลือกปฏิบัติ อีกทั้งสามารถเข้าไปทำงานชุมชนทางศาสนาและความเชื่อโดยมีสำนึกต่อประเด็นที่อ่อนไหว
- ในกรณี รัฐจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนทางการเงินสำหรับโรงเรียนสอนศาสนา รัฐควรที่จะทำให้งบประมาณสนับสนุนดังกล่าวสามารถเข้าถึงได้โดยทุกศาสนาโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ
- สร้างพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนจากศาสนาความเชื่อและวัฒนธรรมที่ต่างกันได้พบปะและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้

กลุ่มเป้าหมายที่ 4: ภาคประชาสังคม

- จัดทำแผนที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรด้านการศึกษา สำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา และสำหรับเยาวชน เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการทำงาน และการจัดทำแผนที่ดังกล่าวสามารถดำเนินการโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่นได้เช่นกัน

5. ส่งเสริมการสานเสวนาระหว่างศาสนาและภายในศาสนาเพื่อป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

วัตถุประสงค์: (1) มีส่วนช่วยสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมแห่งการสานเสวนา; (2) ส่งเสริมการสื่อสารเสวนาระหว่างศาสนาและภายในศาสนา; (3) พัฒนาความรู้เท่าทันสื่อเกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและภายในศาสนา; (4) พัฒนาแนวทางความร่วมมือระหว่างศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- เรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาและลัทธิความเชื่อที่แตกต่างจากศาสนาของตน อันได้แก่ การเข้าร่วมในโครงการกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างศาสนาต่าง ๆ โดยเฉพาะ ในช่วงเทศกาลทางศาสนา
- สร้างกลุ่มพันธมิตรความร่วมมือกับทั้งคนภายในศาสนาของตน กับคนจากต่างศาสนา และกับกลุ่มคนที่ไม่นับถือศาสนาและนักมนุษยนิยม
- ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างศาสนาและลัทธิความเชื่อในประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับชุมชน โดยเฉพาะผ่านการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นในชุมชน และถ่ายทอดข้อความที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างศาสนาและความรู้สึกร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้อื่น
- จัดตั้งสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาที่เปิดประตูต้อนรับทุกฝ่าย เชื้อเชิญผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาจากศาสนาอื่นมาพูดคุยกับชุมชนทางศาสนาของตนในสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาของตน
- ส่งเสริมกิจกรรมฟื้นฟูร่างกายและใจ (retreat) และกิจกรรมเฉลิมฉลองระหว่างศาสนา
- จัดกิจกรรม วันหรือสัปดาห์แห่งความสามัคคีกลมเกลียวระหว่างศาสนา
- สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักจรรยาบรรณระหว่างศาสนาในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง ในขณะเดียวกันกับการเทศนาสั่งสอนโดยอิงพื้นฐานหลักการสิทธิมนุษยชน
- พัฒนาวาทกรรมเรื่องเล่าร่วมที่เป็นทางเลือกในเชิงสร้างสรรค์กับศาสนาอื่น ๆ
- เผยแพร่จดหมายข่าวระหว่างศาสนา
- เผยแพร่ความพยายามร่วมมือ/ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนระหว่างศาสนาให้เป็นที่รับรู้สำหรับสาธารณชน ในวงกว้าง
- หนุนเสริมการสานเสวนาภายในศาสนาให้เป็นพื้นที่กลางสำหรับการรับฟังเสียงจากทุกฝ่าย
- เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสานเสวนาที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องกับกลุ่มทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกลุ่มที่มีมุมมองสุดโต่งภายในศาสนาของตนด้วย
- สนับสนุนให้ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานศาสนาที่เป็นเยาวชนส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างศาสนา
- รวบรวมและแบ่งปันเรื่องราวในเชิงบวกเกี่ยวกับความกล้าหาญ การเข้าไปมีส่วนร่วมและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา
- ใช้การสานเสวนาทั้งระหว่างศาสนาและภายในศาสนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการสร้างความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นในสังคมและป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง
- ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรความรู้ระหว่างศาสนาในโรงเรียน
- สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนสอนความรู้และหลักธรรมระหว่างศาสนา

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: สถาบันองค์กรทางศาสนา

- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันวิชาการทางศาสนาที่ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างศาสนาด้วยการสนับสนุนแหล่งเงินทุนและทรัพยากรบุคคลมากขึ้น
- พัฒนาการฝึกอบรมให้กับผู้นำศาสนาที่ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนร่วมมือระหว่างศาสนาและเผยแพร่เอกสารเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเปิดให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมถึงช่องทางออนไลน์
- ฝึกอบรมให้กับวิทยากร รวมถึง การอบรมผู้ฝึกอบรมให้มีความเชี่ยวชาญในการสานเสวนาและความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างศาสนาและพัฒนาเครือข่ายของวิทยากรระหว่างศาสนา

กลุ่มเป้าหมายที่ 3: รัฐและสถาบันองค์กรภาครัฐ

- ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสานเสวนาระหว่างศาสนา โดยเฉพาะกิจกรรมริเริ่มที่มีเป้าหมายในการติดตามตรวจสอบป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

6. เสริมสร้างความร่วมมือกับสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

- วัตถุประสงค์: (1) แพร่กระจายข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบในเชิงบวกของถ้อยคำทางเลือกที่ตอบโต้ต่อการยุยงปลุกปั่น; (2) มีส่วนช่วยในการยกระดับและส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชน

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- ติดตามตรวจสอบการนำเสนอของสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ และสนับสนุนให้สื่อเหล่านี้เคารพและยึดถือมาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชน
- สนับสนุนสื่อให้เผยแพร่เรื่องราวในเชิงบวกเกี่ยวกับผู้ทำงานจากฝ่ายศาสนาและฆราวาสที่ต่อต้านวาทกรรมเรื่องเล่าของพวกนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่งออกสู่สาธารณะ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมริเริ่มที่มุ่งส่งเสริมการเคารพซึ่งกันและกันและการอยู่ร่วมกันโดยสันติ
- ร่วมทำงานกับองค์กรสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ในการต่อต้านอคติและข่าวลืออันเป็นเท็จ
- พัฒนาเนื้อหาสำหรับสื่อที่สามารถแบ่งปันข้อมูลให้กับสื่อต่าง ๆ ได้
- ร่วมทำงานกับองค์กรสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ เฟซบุ๊ก และ ทวิตเตอร์ ในฐานะเป็นหุ้นส่วนที่แข่งขันในการเรียกร้องให้สนับสนุนต่อการรณรงค์เพื่อสร้างวาทกรรมเรื่องเล่าทางเลือกและถ้อยคำที่ต่อต้านการยุยงปลุกปั่น
- อภิปรายพูดคุยกับสื่อสังคมออนไลน์ถึงการสร้างสรรค์โฆษณาในเชิงบวกเพื่อต่อต้านเนื้อหาที่มุ่งเผยแพร่ความเกลียดชังและยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

- สร้างหรือหนุนเสริมเว็บไซต์ที่นำเสนอมุมมองสะท้อนความคิดเห็นในทางศาสนาและจิตวิญญาณเกี่ยวกับประเด็นร่วมสมัย
- พัฒนาาจุดทำหน้าเพจบุ๊กเกี่ยวกับหรือสำหรับสถานการณ์วิกฤตเฉพาะหรือประเด็นเฉพาะเพื่อระดมผู้คนและสร้างเครือข่ายในการสนับสนุนการประสานงานเพื่อการปฏิบัติการ
- เผยแพร่บทสรุปย่อเนื้อหา rays สัปดาห์เกี่ยวกับการโพสต์และการแสดงความคิดเห็นในทวีตเตอร์
- สนับสนุนยกระดับความร่วมมือกับสถานีวิทยระหว่างศาสนาที่แพร่กระจายเนื้อหาที่ส่งเสริมการไม่ทอดทิ้งผู้ใดและความสัมพันธ์ในสังคมที่เหนียวแน่น

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: สื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่

- ประยุกต์ใช้มาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อการป้องกันยับยั้งและต่อต้านต่อการยุงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง โดยที่ 'ไม่' ส่งผลต่อการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น และให้ความเคารพอย่างเต็มที่ต่อมาตราที่ 19 และ 20 ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- ยอมรับในความรับผิดชอบทางสังคมของสื่อมวลชนและเปิดโอกาสให้มีการฝึกอบรมในเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมของการเป็นสื่อมวลชน
- พัฒนาหลักจริยธรรมสำหรับสื่อมวลชนด้านศาสนาหรือสื่อด้านศาสนา เกี่ยวกับวิธีการในการจัดการกับการยุงปลุกปั่นอันอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันตรายผิดร้าย
- จัดให้มีโอกาสในการฝึกอบรมสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาเกี่ยวกับวิธีการในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และการดำเนินการในสภาพแวดล้อมของสื่อสังคมออนไลน์

กลุ่มเป้าหมายที่ 3: รัฐและสถาบันองค์กรภาครัฐ

- ส่งเสริมพหุนิยมหรือความหลากหลายของสื่อ อันรวมถึง สิทธิที่ชนกลุ่มน้อยทางชาติ เชื้อชาติ ศาสนาและชาติพันธุ์สามารถเข้าถึงและใช้สื่อ และเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศเพื่อสร้างและเผยแพร่เนื้อหาของตน รวมถึงเพื่อการรับเนื้อหาที่จัดทำโดยผู้อื่น
- ละเว้นและหยุดยั้งการสนับสนุนทางการเงินต่อสื่อทั้งในและนอกโลกออนไลน์ที่รณรงค์สร้างความเกลียดชังทางชาติ เชื้อชาติหรือศาสนา อันนำไปสู่การยุงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรงในขณะนี้ยังเคารพต่อมาตราที่ 19 และ 20 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอย่างเต็มที่

- ใช้แบบทดสอบเกณฑ์ 6 ด้าน⁹ (ซึ่งพิจารณาเกี่ยวกับบริบท ผู้พูด เจตนา เนื้อหาและรูปแบบ ขอบเขตของ วัฒนธรรมหรือการกระทำทางคำพูด และความเป็นไปได้ อันได้แก่ อันตรายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต) เพื่อใช้ระบุปัจจัยที่ก่อให้เกิดการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงได้

กลุ่มเป้าหมายที่ 4: ภาคประชาสังคม

- จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์สำหรับผู้นำที่เป็นฆราวาสในชุมชนทางศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงด้วยวาจาหรือเรื่องเล่าทางเลือก
- ช่วยพัฒนาแพลตฟอร์มในระบอบออนไลน์สำหรับผู้นำศาสนาที่มีแนวคิดสายกลาง (“กองกำลังไซเบอร์”) ซึ่งสามารถช่วยในการต่อสู้กับการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงได้

7. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคีในระดับภูมิภาคและนานาชาติในการนำแผนปฏิบัติการนี้ไปปฏิบัติจริง

วัตถุประสงค์: (1) สร้างความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ ได้แก่ ความร่วมมือกับองค์กรสหประชาชาติ ในประเด็นเกี่ยวกับการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงอันอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย; (2)

เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง ได้แก่ รัฐ ผู้นำศาสนาและสถาบันองค์กรทางศาสนา องค์กรภาคประชาสังคม และองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ; (3) เชื่อมโยงผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาเข้าด้วยกันกับองค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาคในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงอันอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- สนับสนุนกิจกรรมระหว่างประเทศที่มีเป้าหมายส่งเสริมสังคมสันติ เป็นธรรมและไม่ทอดทิ้งผู้ใด ซึ่งรวมถึง “ทศวรรษว่าด้วยการไร้รัฐไร้สัญชาติ” แห่งองค์การสหประชาชาติ

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: องค์การระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศ

โดยทั่วไป

- สนับสนุนภาควิชาการทางศาสนาที่ส่งเสริมความเข้าใจระหว่างศาสนา ด้วยการสนับสนุนทางการเงินและทรัพยากรบุคคล
- ช่วยรวบรวมกิจกรรมโครงการระหว่างศาสนาในกรอบพหุภาคีเข้ามาไว้ด้วยกันและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงการเหล่านี้
- ให้การสนับสนุนแก่องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานนำเสนอเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองและการศึกษาเพื่อการคิดเชิงวิพากษ์ผ่านกิจกรรมนอกหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับชุมชน

⁹ ดูในเชิงอรรถที่ 7

องค์การสหประชาชาติ

- พยายามให้รัฐภาคีสมาชิกที่ละเมิดมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากลรับผิดชอบโดยเท่าเทียมกัน
- แสดงบทบาทนำในการสนับสนุนงานของผู้นำศาสนา รวมทั้งกลุ่มที่ทำงานระหว่างศาสนาและภายในศาสนาเพื่อป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง อีกทั้งแนวคิดนิยมความรุนแรงจากอุดมการณ์สุดโต่ง
- จัดตั้งเวทีประชุมระดับโลกด้านศาสนาและลัทธิความเชื่อที่นำพาตัวแทนจากทุกศาสนาบนโลกนี้อย่างเท่าเทียมกันทั้งผู้นำศาสนาและผู้ที่ทำงานด้านศาสนา ผู้กำหนดนโยบาย นักการศึกษา และบุคลากรด้านสื่อ เวทีประชุมดังกล่าวเป็นการถกแถลงเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาในการส่งเสริมสังคมสันติ เป็นธรรมและไม่ทอดทิ้งผู้ใด และเวทีนี้ควรมีศูนย์กลางเครือข่ายในระดับภูมิภาคด้วย
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเวทีประชุมไตรภาคีด้านความร่วมมือระหว่างศาสนาเพื่อสันติภาพ และพันธมิตรเพื่ออารยธรรม ในฐานะที่เป็นเวทีสำหรับการส่งเสริมหลักบรรทัดฐานระหว่างประเทศว่าด้วยพหุนิยมทางศาสนาและความยอมอดทน ต่อความแตกต่างทางศาสนา การยอมรับและการเคารพซึ่งกันและกัน

ด้านการสร้าง

8. สร้างสังคมสันติ เป็นธรรมและไม่ทอดทิ้งผู้ใด ด้วยการเคารพ คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

วัตถุประสงค์: (1) ยอมรับว่าหลักการสิทธิมนุษยชนนั้นแฝงอยู่ในคัมภีร์และตำราศาสนาของทุกศาสนา; (2) มีส่วนช่วยในการตัดตอนการใช้ศาสนาในทางที่ผิดเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดความรุนแรงและสงคราม ผ่านการปกป้องด้านสิทธิมนุษยชน ป้องกันยับยั้งการเลือกปฏิบัติเนื่องจากศาสนาหรือความเชื่อ และส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกถึงศาสนาหรือความเชื่อ; (3) มีส่วนช่วยในการส่งเสริมสันติภาพและการปรองดองคืนดี ซึ่งรวมถึงในภูมิภาคหรือพื้นที่ที่มีรอยบาดแผลจากความรุนแรงซึ่งเกิดขึ้นจากสาเหตุทางศาสนา

กลุ่มเป้าหมายที่ 1: ผู้นำศาสนาและผู้ที่ทำงานด้านศาสนา

- แสวงหาหลักพื้นฐานทางมโนธรรมและเทววิทยาที่มีรากเหง้ามาจากแนวทางหรือหลักคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ซึ่งยืนยันถึงหลักการและคุณค่าของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- ทำตัวเป็นต้นแบบให้กับทั้งภายในและภายนอกชุมชนของตน และก้าวข้ามไปจากแค่การยอมอดทนต่อความแตกต่าง
- ละทิ้งความคิดที่ว่ากลุ่มของตนเหนือกว่า และพิเศษกว่าผู้อื่น และพยายามส่งเสริมให้ผู้นำจากศาสนาอื่นทำเช่นเดียวกัน
- เทศนาสั่งสอนเกี่ยวกับเนื้อหาสากลในเรื่องสันติภาพและการเคารพที่สอดคล้องกับหลักมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากล
- มีส่วนช่วยในการให้การศึกษาคือสอนแก่นักบวชในศาสนา ในเรื่องสันติภาพ ความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นในสังคม และการยอมรับ “ผู้ที่เป็นอื่น” โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังทางศาสนาและความเชื่อ ดังตามมาตรา 18 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

- ช่วยในการต่อสู้กับการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ ได้แก่ การเลือกปฏิบัติเนื่องจากชนชั้น วรรณะ เชื้อชาติหรือสีผิว ชาติพันธุ์ ศาสนาและความเชื่อ
- เคารพและปกป้องคนทุกคนจากการเลือกปฏิบัติและความรุนแรง มิใช่เฉพาะแต่คนที่นับถือศาสนาและความเชื่อเดียวกัน
- ยอมรับว่าพื้นที่สาธารณะนั้นเป็นของทุกคน ไม่ว่าจะมีความเชื่อหรือความเชื่อใดก็ตาม
- แสดงจุดยืนในสาธารณะที่สนับสนุนต่อกลุ่มศาสนาอื่นที่ต่างจากตน
- พยายามในการทำลายกำแพงกันและสร้างสะพานเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างชุมชนต่าง ๆ
- เผยแพร่ข้อความเนื้อหาทางศาสนาอันดีแก่ข้อความอันศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อมโยงและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
- ใช้คำประกาศทางศาสนาเพื่อสนับสนุนคุณค่าเชิงบวกและสิทธิมนุษยชน และป้องกันยับยั้งการเลือกปฏิบัติและความรุนแรง
- ติดตามตรวจสอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายและการปฏิรูปทางกฎหมาย ที่มีเนื้อหาเลือกปฏิบัติ และรณรงค์ผลักดันให้มีการแก้ไขตัดเนื้อหาดังกล่าวออก
- สร้างความตระหนักรู้ ปกป้องและสนับสนุนในเรื่องสิทธิในการมีสัญชาติในฐานะเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และรณรงค์ผลักดันต่อหน่วยงานรัฐในระดับชาติให้สิทธิดังกล่าวได้รับการบรรจุในรัฐธรรมนูญของประเทศ
- หากเป็นไปได้ เข้าไปมีส่วนร่วมในการประท้วง การเดินขบวนและการชุมนุมโดยสันติ เพื่อเปิดโปง ทำลายและจัดการเลือกปฏิบัติและความรุนแรง
- มีส่วนช่วยในกระบวนการการเป็นคนกลางไกล่เกลี่ย การป้องกันความขัดแย้งและการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้ง กระทำการตั้งแต่ต้นทางเพื่อจัดการกับความตึงเครียดก่อนที่การเลือกปฏิบัติและความรุนแรงจะเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ
- สนับสนุนบทบาทของผู้นำศาสนาในท้องถิ่นและชุมชนศาสนาในท้องถิ่น ที่มีสถานะที่เป็นที่ยอมรับ ให้ทำหน้าที่เป็นคนกลางไกล่เกลี่ยสำหรับลัทธิแนวคิดทางศาสนาและวัฒนธรรม
- เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่มีความเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและความสมัครสมานกลมเกลียวระหว่างศาสนา
- เข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนในการทำงานแก้ไขปัญหาคับข้องใจ ความไม่ยอมรับต่อความแตกต่างและการโยนความผิดให้ผู้อื่นที่เกิดขึ้นมายาวนาน ยอมรับในสิทธิของ “ชนกลุ่มน้อยที่ถูกกลืน” และยกประเด็นข้อห้วงใยและสิทธิของคนเหล่านี้ต่อหน่วยงานรัฐระดับชาติ
- สนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการริเริ่มเชิงสร้างสรรค์ซึ่งส่งเสริมความเป็นธรรม สันติภาพ ความสามัคคี การเคารพซึ่งกันและกัน และความสมัครสมานกลมเกลียว อย่างเช่น โครงการ “การเดินทางเพื่อความหวัง”
- ส่งเสริมและเผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีและการถอดบทเรียนสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ แต่ต้องตระหนักไว้ด้วยว่าไม่มีบทเรียนทางแก้ไขใดที่สามารถ “แก้ไขปัญหาคับข้องใจ” และแต่ละบริบทนั้นมีความแตกต่างกันอยู่

กลุ่มเป้าหมายที่ 2: สถาบันองค์กรทางศาสนา

- ควรทบทวนนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมชักชวนให้มีการเปลี่ยนศาสนา ในขณะที่กิจกรรมของคณะผู้เผยแพร่ศาสนาและสิทธิของปัจเจกบุคคลในการเปลี่ยนศาสนาหรือความเชื่อ (ท้ากว่า ผู้นั้น เป็น ผู้อยู่เลือกเอง) นั้น ไม่ได้รับการคุ้มครอง ปัจเจกบุคคลจะต้องไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับซึ่งอาจจำกัดเสรีภาพของพวกเขาในการนับถือหรือรับเอาศาสนาหรือความเชื่อตามที่ตนได้เลือก ดังตามมาตรา 18 (2) ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
- เคารพในสิทธิของปัจเจกบุคคลแต่ละคนในการนับถือศาสนาของตน
- บรรลุเนื้อหาเกี่ยวกับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนไว้ในหลักสูตรการศึกษาสำหรับ ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

กลุ่มเป้าหมายที่ 3: รัฐและสถาบันองค์กรภาครัฐ

- ประยุกต์ใช้ และทำให้มาตรฐานสิทธิมนุษยชนสากลเป็นกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งรวมถึงหลักที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออกและการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิในการชุมนุมโดยสันติและเสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่ม และหลักที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยทางศาสนา ชีวาตพิพันธิ และละหมาด สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับหลักมาตรฐานเหล่านี้และความเกี่ยวข้องสอดคล้องของหลักเหล่านี้ต่อสถานการณ์ อีกทั้งรับประกันว่ามาตรฐานดังกล่าวจะได้รับการปฏิบัติในระดับประเทศ
- ยกเลิกกฎหมายและนโยบายระดับชาติที่มีอยู่ ซึ่งจำกัดสิทธิมนุษยชนอย่างเกินควร อันได้แก่ เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการนับถือศาสนาและความเชื่อ และเสรีภาพในการสมาคมหรือรวมกลุ่มและสิทธิในการชุมนุมโดยสันติ
- บังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งห้ามปรามการเลือกปฏิบัติและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง อันเนื่องมาจากศาสนา เชื้อชาติ/ผิวสี หรืออัตลักษณ์ในรูปแบบอื่น
- เคารพสิทธิในการมีสัญชาติ และดำเนินการเพื่อป้องกันยับยั้งการเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ
- ส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการทูตของกลุ่มศาสนาในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการป้องกันยับยั้งจัดการ และแก้ไขความขัดแย้ง
- ใช้กลไกที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน เช่น กลไกการแสวงหาความจริงและความทรงจำทางประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกระบวนการทำงานกับความรุนแรงในอดีตและป้องกันยับยั้งความขัดแย้งในอนาคต
- เข้าไปทำงานร่วมกับผู้นำทางการเมืองเพื่อจัดกิจกรรมระดับชาติสำหรับ วันหรือสัปดาห์ประจำปีแห่งการเคารพซึ่งกันและกัน

9. จัดตั้งเครือข่ายผู้นำศาสนาในการป้องกันยับยั้งและต่อต้านการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

ว ต ธิ ุ ป รั ะ ส ง ค์ : (1)

เชื่อมสัมพันธ์ให้กับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาซึ่งทำงานในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงในหลากหลายภูมิภาค; (2) ทำให้ข้อความทางเลือกและข้อความที่ต่อต้านต่อการยุยงปลุกปั่นส่งเสียงดังมากขึ้น; (3) แลกเปลี่ยนบทเรียนและแนวทางปฏิบัติที่ดี

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนา

- จัดตั้งเครือข่ายหรือพันธมิตรสำหรับผู้นำศาสนาและผู้ทำงานด้านศาสนาจากภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง เครือข่ายหรือพันธมิตรดังกล่าวสามารถทำหน้าที่เป็นเวทีประชุมในการจัดการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ใช้ศาสนาเป็นข้ออ้างในการสร้างความชอบธรรม เช่น การบังคับให้แต่งงานหรือการแต่งงานในวัยเด็ก และ การค้าทาสทางเพศ สมาชิกของเครือข่ายหรือพันธมิตรดังกล่าวควรให้ข้อมูลซึ่งกันและกันเกี่ยวกับมาตรการที่ใช้สำหรับป้องกันยับยั้งต่อต้านและตอบโต้ต่อกรณีการยุยงปลุกปั่น ริเริ่มแถลงการณ์แสดงจุดยืนหรือตอบสนองต่อสถานการณ์ร่วมกัน และประสานงานกิจกรรมหรือปฏิบัติการ ซึ่งรวมถึงการทำผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ภาคผนวก

นิยามของอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

คำว่า “อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย” (atrocities crimes) เป็นการอ้างถึงอาชญากรรมระหว่างประเทศที่ได้รับการนิยามทางกฎหมาย 3 ลักษณะ ได้แก่ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ และอาชญากรรมสงคราม คำนิยามของอาชญากรรมดังกล่าวสามารถพบได้ในอนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันยับยั้งและการลงโทษต่ออาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ค.ศ. 1948 อนุสัญญาเจนีวา ค.ศ. 1949 รวมทั้งพิธีสารเพิ่มเติมสำหรับอนุสัญญาทั้งสองฉบับ ค.ศ. 1977 และธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 1998 ในบรรดาสนธิสัญญาต่าง ๆ ในเอกสารสรุปผลการประชุมสุดยอดระดับโลก ค.ศ. 2005 (ย่อหน้าที่ 138 และ 139) รัฐภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ให้คำมั่นสัญญาที่จะปกป้องคุ้มครองประชาชนจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงคราม การกวาดล้างทางชาติพันธุ์ และอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ ซึ่งเป็นหลักการที่อ้างถึงในฐานะ “หลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน” (Responsibility to Protect) ในบริบทดังกล่าวนี้ คำว่า “อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย” ได้ถูกขยายให้ครอบคลุมถึงการกวาดล้างทางชาติพันธุ์ (ethnic cleansing) ไปด้วย

แม้ว่าจะไม่ได้รับการนิยามในฐานะเป็นอาชญากรรมต่างหากภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ โดยมีความหมายรวมถึงการกระทำที่เป็นการละเมิดต่อกฎหมายสิทธิมนุษยชนและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศอย่างร้ายแรง ซึ่งอาจมีลักษณะเทียบเท่ากับอาชญากรรมที่ได้รับการยอมรับตามกฎหมายรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองกำหนดให้รัฐภาคีสมาชิกออกกฎหมายเพื่อห้ามปราม “การรณรงค์ใด ๆ ที่สร้างความเกลียดชังทางชนชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนา ซึ่งก่อให้เกิดการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง” คำว่า “การยุยงปลุกปั่น” (incitement) เป็นการอ้างถึง ถ้อยแถลงหรือข้อความเกี่ยวกับกลุ่มชนชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนาสร้าง ที่สร้างความเสี่ยงที่ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรู หรือ ความรุนแรงต่อบุคคลที่อยู่ในกลุ่มนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้ การยุยงปลุกปั่น จึงเป็นถ้อยคำสร้างความเกลียดชังที่มีลักษณะอันตรายเป็นอย่างมาก เนื่องจากมันสามารถจูงใจคนให้เกิดความรุนแรง และในบางกรณีนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายได้

ปฏิญญาเมืองเฟซ

โมร็อกโก, วันที่ 24 เมษายน ค.ศ. 2015

พวกเรา ซึ่งเป็นตัวแทนจากกลุ่มศาสนาและความเชื่อต่าง ๆ ที่มาประชุมร่วมกัน ณ เมืองเฟซ ประเทศโมร็อกโก ตั้งแต่วันที่ 23 ถึง 24 เมษายน ค.ศ. 2015 ใน “เวทีประชุมกับผู้นำศาสนาว่าด้วยการป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงอันอาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย”:

ได้อภิปรายถึงความเสี่ยงที่มีมากขึ้นของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ อาชญากรรมสงครามและอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (ต่อจากนี้คือ “อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย”) รวมถึงการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าว ซึ่งกระทำความผิดภูมิหลังของความตึงเครียดทางศาสนา

และความรุนแรงที่กระทำการในนามของศาสนา อีกทั้งความจำเป็นในการต่อสู้ต่ออาชญากรรมดังกล่าว และการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมเหล่านี้ อย่างจริงจังมากขึ้น ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ

แสดงออกถึง ความรังเกียจของพวกเราต่อการก่ออาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย และความรุนแรงในระดับที่ไม่สามารถรับได้ซึ่งกระทำต่อประชาชนพลเรือนบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ ได้แก่ อัตลักษณ์ทางศาสนา และรวมถึงการกวาดล้างทางชาติพันธุ์ การสังหาร ความรุนแรงทางเพศ การล่อลวงพยานใหญ่ เป็นต้น

เน้นย้ำ ว่าอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายนั้นก่อให้เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินระดับโลก และเป็นภัยคุกคามอันน่าสะพรึงกลัวที่สุดต่อสันติภาพและความมั่นคง และการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ อีกทั้งต่อการใช้สิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพของทุกคน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

ม ค ว ว ม ก ัง ว ล อ ย ่าง ม ว ก เกี่ยวกับการปรากฏเพิ่มขึ้นของอุดมการณ์แนวคิดสุดโต่งและนิยมความรุนแรงที่ได้อ้างตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของศาสนา นิกายหรือลัทธิความเชื่อใดเป็นการเฉพาะ หรือกล่าวอ้างว่าเป็นตัวแทนของศาสนาใดศาสนาหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วน

ม ค ว ว ม ก ัง ว ล อ ย ่าง ม ว ก เชื่อมโยงกับการกระทำอันทารุณโหดร้ายต่อผู้คนจำนวนมากที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อทางศาสนา และความรุนแรงที่พุ่งเป้าโจมตีไปยังบุคคลหรือกลุ่มที่อยู่บนฐานของศาสนาและความเชื่อ ซึ่งกระทำการโดยกลุ่มแนวคิดสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง

ให้ความใส่ใจเกี่ยวกับ จำนวนรายงานที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับ “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” และการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั่วโลก และโดยเฉพาะในภูมิภาคที่มีความตึงเครียดและความรุนแรงทางศาสนาในระดับที่สูง

ตระหนักถึง ผู้นำศาสนาบางส่วนได้มีบทบาทในการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง และมีบทบาทในการเผยแพร่ “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” ทั้งในสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาและสถานศึกษา

ตระหนัก อีกเช่นกันว่า “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” และการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง อีกทั้งอุดมการณ์ที่นิยมความรุนแรง รวมทั้งที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อหรือศาสนา มักถูกเผยแพร่โดยและผ่านทางสื่อ อันได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์และอินเทอร์เน็ต

เน้นถึง ความจำเป็นของความเข้าใจและแนวทางที่คำนึงถึงมิติทางเพศภาวะ (gender-sensitive approach) ต่อประเด็นเรื่องการกระทำอันทารุณโหดร้ายต่อผู้คนจำนวนมาก และการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง

ยอมรับ ว่า ในสถานการณ์ที่มีความตึงเครียดสูงและประชาชนผู้คนถูกแบ่งแยกโดยเส้นขีดแบ่งทางอัตลักษณ์หรือกลุ่มสถาบันทางศาสนาและผู้นำศาสนาสามารถมีบทบาทอย่างยิ่งยวดในการป้องกันยับยั้งและตอบสนองต่ออาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

เน้นย้ำถึง บทบาทสำคัญและผลกระทบที่เห็นได้ชัดของผู้นำศาสนาในการเรียกร้องให้มีการยุติความตึงเครียด ความเป็นศัตรูและความรุนแรงที่อาจนำไปสู่อาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย และเรียกร้องให้มีการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันโดยสันติที่อยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียม การเคารพซึ่งกันและกันและการไม่เลือกปฏิบัติ

ย อ ม ร์ บ
ว่าองค์กรทางศาสนาในภาคประชาชนมีบทบาทอย่างยิ่งยวดในการติดตามตรวจสอบและตอบโต้ต่อการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง ในการรณรงค์เรียกร้องเป็นตัวแทนให้กับเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจากการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรู ความรุนแรง และอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย และในการสร้างสังคมที่อยู่บนพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันโดยสันติและการเคารพซึ่งกันและกัน

ยืนยันอีกครั้ง ว่าเสรีภาพในการแสดงออกและการรวมกลุ่มสมาคม และเสรีภาพในสื่อที่เป็นอิสระและมีความหลากหลาย ซึ่งรวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ มีบทบาทสำคัญในเชิงบวกต่อการทำงานแก้ไขความตึงเครียดทางสังคม ส่งเสริมวัฒนธรรมที่เคารพซึ่งกันและกัน และแจ้งให้สาธารณชนรับรู้เกี่ยวกับประเด็นที่อยู่ในความห่วงใยของสาธารณะ ซึ่งรวมถึงประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย และสาเหตุรากเหง้าของอาชญากรรมดังกล่าว และความพยายามในการป้องกันยับยั้งอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้าย

ยืนยัน ถึงบทบาทหลักของรัฐในการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ อันได้แก่ สิทธิในเสรีภาพในการนับถือศาสนา และความเชื่อ และบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมทางกฎหมายและนโยบายที่เอื้อสำหรับผู้นำศาสนา ภาคประชาสังคมและสื่อ

ยอมรับ ว่าการเคารพ สันติภาพ ความศักดิ์สิทธิ์ของชีวิตมนุษย์นั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของคำสอนในทุกศาสนา

ระลึกและยืนยันอีกครั้งถึง การให้คำมั่นสัญญาก่อนหน้านี้ในการต่อต้านความรุนแรงในนามของศาสนา อันได้แก่ ปฏิญญากรุงเวียนนาจากการประชุม KAICIID (วันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 2014)

ระลึกและยืนยันอีกครั้งถึง การให้คำมั่นสัญญาก่อนหน้านี้โดยภาคประชาสังคมและสื่อมวลชนในการป้องกันยับยั้งและตอบโต้ต่อการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง อันได้แก่ ปฏิญญากรุงอัมมาน (วันที่ 18 พฤศจิกายน ค.ศ. 2013)

ระลึกถึง และรับรอง แผนปฏิบัติการرابัตว่าด้วยการห้ามปรามการรณรงค์สร้างความเกลียดชังทางชนชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนา ซึ่งเป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง (กรุงราบัต วันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ. 2012) และโดยเฉพาะแบบทดสอบเกณฑ์ 6 ด้าน สำหรับการให้นิยามเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก การให้นิยามเกี่ยวกับการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความเกลียดชัง และการนำใช้มาตราที่ 20 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ตระหนักถึง หลักมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาเจนีวาและพิธีสารเพิ่มเติม

อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับสูญหาย
มติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่ 1624 (ค.ศ. 2015)
และมติสภาสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติที่ 16/18
อนุสัญญาว่าด้วยการกำจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ และปฏิญญายูเนสโกว่าด้วยหลักการแห่งสันติธรรม

รับรอง ณ เมืองเฟซ ในปฏิญญาดังต่อไปนี้:

พวกเรา ผู้แทนจากหลากหลายศาสนาและลัทธิความเชื่อที่มาประชุมร่วมกัน ณ เมืองเฟซ ประเทศโมร็อกโก
ตั้งแต่วันที่ 23 ถึง 24 มิถุนายน ค.ศ. 2015 ให้คำมั่นสัญญาดังต่อไปนี้ว่า:

หลักการพื้นฐาน

- 1) ประณามในทางสาธารณะต่ออาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและการกระทำความรุนแรงในทุกกรณี
ซึ่งรวมถึง ผู้ที่ก่อเหตุในนามของศาสนาและความเชื่อ (ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อของตนเองหรือผู้อื่น)
- 2) ประณามในทางสาธารณะถึงความตั้งใจในการทำลายหรือสร้างความเสียหายต่อมรดกหรือสมบัติทางวัฒนธรรมที่เป็น
ของศาสนา
- 3) ประณามในทางสาธารณะต่อการยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงและ “ถ้อยคำสร้างความเกลียดชัง” ในทุกกรณี
ซึ่งรวมถึงถ้อยคำที่กล่าวและเผยแพร่ในนามของศาสนา
- 4) ประณามในทางสาธารณะต่อการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากศาสนาหรือความเชื่อในทุกกรณี
และให้คำมั่นว่าจะเคารพและส่งเสริมความหลากหลายและสิทธิมนุษยชนของปัจเจกบุคคลและประชาชนทุกคนโดยไม่
มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งรวมถึง สิทธิในเสรีภาพในการนับถือศาสนาและความเชื่อ
- 5) ละเว้นจากการกล่าวหรือเผยแพร่ข้อความแห่งความเกลียดชังและการยุยงปลุกปั่น

การป้องกันยับยั้งและการตอบโต้ต่ออาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมดังกล่าว

- 6) ติดตามตรวจสอบและรายงานเกี่ยวกับการเผยแพร่อุดมการณ์ที่ส่งเสริมความเกลียดชังและการยุยงปลุกปั่นให้เกิดกา
รเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูหรือความรุนแรง ซึ่งรวมถึงแต่ไม่เฉพาะที่อยู่บนพื้นฐานของศาสนาหรือความเชื่อ
- 7) ต ด ต ำ ม ต ร ว จ ส อ บ
รายงานและตอบโต้ต่อการยุยงปลุกปั่นให้เกิดอาชญากรรมร้ายแรงอันทารุณโหดร้ายบนพื้นฐานของศาสนาหรือความ
เชื่อในทุกกรณี ซึ่งรวมถึง กรณีที่มีข้อความการยุยงปลุกปั่นถูกเผยแพร่ผ่านสถานที่บูชาทางศาสนาและสถานศึกษา
หรือผ่านสื่อ อันได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์
- 8) ติดตามตรวจสอบและรายงานถึงอาชญากรรมจากความเกลียดชัง (hate crime) ในทุกกรณี
ทั้งที่เกิดขึ้นโดยและเกิดขึ้นกับชุมชนทางศาสนาของตน
- 9) เผยแพร่ข้อความเกี่ยวกับการเคารพซึ่งกันและกันในสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา สถานศึกษา และผ่านสื่อ
ซึ่งรวมถึงสื่อสังคมออนไลน์
- 10) เข้า ไป มี ส ่ว น ร ่วม ใน ก าร ส ำ เสน อ ำ ก ำ บ ผู้ ที่ ส ัน จ ิ ร ณะ ร ัง ค์
หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์สุดโต่งและการกระทำความรุนแรงที่อ้างความชอบธรรมบนพื้นฐานของศาสนา
เพื่อป้องกันยับยั้งหรือควบคุมความรุนแรงดังกล่าว หรือบรรเทาผลกระทบจากความรุนแรง

- 11) มีส่วนสนับสนุนในการสานเสวนาระหว่างศาสนาและการสานเสวนาภายในศาสนา
- 12) เข้าไปทำงานกับผู้นำภาคประชาสังคมและผู้นำทางการเมืองในการสนับสนุนให้เกิดการกระทำเหล่านี้ขึ้น
- 13) นำแผนปฏิบัติการฉบับนี้ไปปฏิบัติ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
- 14) สร้างความเชื่อมั่นว่าแนวทางที่ค้ำถึงมิติทางเพศภาวะอยู่ในการนำแผนปฎิญาฉบับนี้ไปปฏิบัติ
- 15) ร้องขอต่อผู้อุ้คนทั้งหมดจากทุกศาสนา ความเชื่อ และผู้ที่หวังดี ซึ่งพยายามสร้างโลกที่มีการร่วมมือกันและสันติภาพในการรับรองค้ำมั่นสัญญาเหล่านี้และทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของเรา

สถาบันองค์กรและบุคคลที่มีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือระดับภูมิภาค

องค์กรต่าง ๆ

- มหาวิทยาลัยอัล อัซฮาร์ (Al Azhar University), กรุงไคโร
- มัสยิดอัล-วาฮิด (Al-Wahid Mosque), มิลาน
- ประชุมคริสตจักรแห่งชาวแอฟริกา (All African Conference of Churches), ประเทศเคนยา
- สภาศาสนาฮินดูแห่งศรีลังกา (All Ceylon Hindu Congress), ประเทศศรีลังกา
- องค์กรอิหม่ามแห่งอินเดีย (All India Imam Organization)
- สมาคมศาสนาฮินดูชาวอันธรแห่งมียันมา (All Myanmar Andhra Hindu Religious Society)
- คณะกรรมการศาสนายิวแห่งอเมริกา (American Jewish Committee)
- คริสตจักรแองกลิกันแห่งบุรุนดี (Anglican Church of Burundi)
- คริสตจักรแองกลิกันแห่งรวันดา (Anglican Church of Rwanda)
- คริสตจักรแห่งอาร์เมเนีย (Armenian Church)
- สำนักสังฆราชคริสตจักรอาร์เมเนียแห่งประเทศเลบานอน (Armenian Prelacy of Lebanon)
- การประชุมศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งเอเชีย (Asian Conference of Religions for Peace) ประเทศญี่ปุ่น
- สมาคมนักวิชาการศาสนาอิสลามประเทศอิรัก
- ชุมชนชาวยิวเบท อีมุนนาห์ กรุงซานติอาโก (Beith Emunah in Santiago) ประเทศชิลี
- ศูนย์เพื่อการป้องกันยับยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการกระทำอันทารุณโหดร้ายต่อผู้คนจำนวนมากนานาชาติแห่งบูดาเปสต์ (Budapest Center for the International Prevention of Genocide and Mass Atrocities)
- คณะแม่ชีคอมโบนีแห่งคาทอลิก (Catholic Comboni Sisters) ปาเลสไตน์
- องค์กรอิสลามกลางแห่งประเทศกายอานา (Central Islamic Organization of Guyana)
- มัสยิดกลาง กรุงบังกี (Central Mosque, Bangui), สาธารณรัฐแอฟริกากลาง
- ศูนย์เพื่อศาสนาโลก การทูตและการแก้ไขความขัดแย้ง (Center for World Religions, Diplomacy and Conflict Resolution) กรุงวอชิงตัน ดีซี
- ศูนย์เพื่อการสร้างสันติภาพและความปรองดองคืนดี (Centre for Peacebuilding and Reconciliation) ประเทศศรีลังกา
- ศูนย์การสานเสวนาระหว่างวัฒนธรรมอัลบา (Centro de Diálogo Intercultural ALBA) ประเทศอาร์เจนตินา
- องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการแห่งศตวรรษ (Century Entrepreneurship Development Agency) ประเทศชุกกันดา
- รัฐสภาแห่งประเทศชาด (Chad Parliament)
- โครงการคริสเตียน เอ็ด ประจําอิรักตอนเหนือ (Christian Aid Program Northern Iraq)
- สภาคริสตจักรในประเทศไทย (Church of Christ in Thailand)
- โครงการเสรีภาพในการแสดงออกในโลก มหาวิทยาลัยโคลัมเบียแห่งนิวยอร์ก (Columbia University of New York, Global Freedom of Expression Program)

- สมาคมสตรีแห่งคริสตจักรคาทอลิก (Association of Women of the Catholic Church) ประเทศโกตดิวัวร์
- ชุมชนชาวคริสต์อัสซีเรีย (Assyrian Christian Community) ประเทศอิรัก
- ชุมชนบาไฮนานาชาติ (Baha'i International Community)
- ศูนย์ศาสนสัมพันธ์แห่งบาห์เรน (Bahrain Interfaith Center)
- ชุมชนแห่งโบสถ์นักบุญไจลส์ (Community of Sant'Egidio) กรุงโรม
- ชุมชนศาสนาอิสลามแห่งอิตาลี (COREIS Islamic Religious Community ITALY)
- ฝ่ายกิจการวัฒนธรรม คณะทำงานวัฒนธรรมในลอนดอน (Cultural Affairs at Cultural Mission in London)
- มูลนิธิโรงเรียนสอนธรรมะ (Dhamma School Foundation) เมียนมา
- มูลนิธิพระแม่ศักติ (Divine Shakti Foundation) ประเทศอินเดีย
- ศูนย์พัฒนาความหลากหลายในรัฐเลกอส (Diversity Development Centre in Lagos)
- องค์กรจิตวิญญาณแห่งวัฒนธรรม (Duhovnosti Kulture) ประเทศโครเอเชีย
- เอกตา ปรีชัท (Ekta Parishad) ประเทศอินเดีย
- ชุมชนผู้นับถือศาสนายิวชาวเอธิโอเปีย (Ethiopian Jewish community)
- บริษัทกูเกิล (Google)
- องค์กรโกลเบิล โคเวแนนท์ พาร์ทเนอร์ (Global Covenant Partners)
- เครือข่ายความร่วมมือระหว่างศาสนาระดับโลกด้านน้ำ ความสะอาดและสุขอนามัย (Global Interfaith WASH Alliance) ประเทศอินเดีย
- ขบวนการเคลื่อนไหวกราวนด์สเวลล์ (Groundswell Movement)
- กลุ่มสตรีสร้างสันติภาพแห่งคริสจักรเอคูเมนิคัล (Grupo Ecu mico de Mujeres Constructoras de Paz) ประเทศโคลอมเบีย
- ศูนย์เมเยอร์ฮอฟเพื่อประสบการณ์ชาวยิว องค์กรนานาชาติฮิลเลล (Hillel International, Meyerhoff Center for Jewish Experience) กรุงวอชิงตัน ดีซี
- คณะสันตะสำนักประจำองค์การสหประชาชาติ (The Holy See to the United Nations)
- สถาบันเพื่อการสานเสวนาระหว่างศาสนาในอินโดนีเซีย (Institute for Interfaith Dialogue in Indonesia)
- สถาบันเพื่อยุทธศาสตร์ศึกษาและประชาธิปไตย (Institute for Strategic Studies and Democracy) ประเทศมอลตา
- ศูนย์ศาสนสัมพันธ์แห่งนิวยอร์ก (Interfaith Center of New York)
- สภาศาสนสัมพันธ์ (Interfaith Council) แห่งคอนเนตทิคัต ตะวันตกเฉียงใต้

- คริสตจักรนิกายออร์ทอดอกซ์เทวาเฮโดแห่งเอธิโอเปีย (Ethiopian Orthodox Tewahedo Church)
- ศูนย์สันติภาพและการพัฒนาแห่งเอธิโอเปีย (Ethiopian Peace and Development Centre)
- บริษัท เฟซบุ๊ก (Facebook)
- องค์กรแฟมิลี เวลแฟร์ (Family Welfare)
- องค์กรให้ความช่วยเหลือคริสตจักรฟินแลนด์ (Finn Church Aid)
- เวทีสภาเยาวชนและองค์กรนักศึกษามุสลิมแห่งภูมิภาคยุโรป (Forum of European Muslim Youth and Student Organization) ประเทศเบลเยียม
- มูลนิธิเพื่อความยั่งยืนและการทำให้เกิดสันติภาพในเมโสอเมริกา (Foundation for Sustainability and Peacemaking in Mesoamerica)
- โครงการริเริ่มบริดจ์ มหาวิทยาลัยจอร์จวอชิงตัน (George Washington University, The Bridge Initiative) กรุงวอชิงตัน ดีซี
- สภาศาสนสัมพันธ์แห่งประเทศไทย (Inter-religious Council of Thailand)
- ศูนย์กลางอิสลามแห่งลองไอส์แลนด์ (Islamic Center of Long Island)
- องค์กรความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์อิสลามทั่วโลก (Islam Relief Worldwide)
- ชุมชนอิสลามประเทศอิตาลี (Islamic Community of Italy)
- กองทุนการศึกษาอิสลาม ประเทศไนจีเรีย (Islamic Education Trust, Nigeria)
- สถาบันระหว่างประเทศอิคบาลเพื่อการวิจัยและการสานเสวนา มหาวิทยาลัยอิสลามแห่งอิสลามาบัด
- ศูนย์ไกล่เกลี่ยระหว่างศาสนาแห่งการสานเสวนาระหว่างชาวอิสลามและชาวคริสต์ในรัฐคานูนา (Interfaith Mediation Centre of the Muslim-Christian Dialogue in Kaduna State) ประเทศไนจีเรีย
- เครือข่ายพุทธศาสนิกเพื่อสังคมนานาชาติ (International Network of Engaged Buddhists) ประเทศไทย
- สภาศาสนสัมพันธ์แห่งประเทศไลบีเรีย (Inter-religious Council of Liberia)
- ชุมชนศาสนาเคคาอิ ประเทศอิรัก (Kaka'i community Iraq)
- ศูนย์นานาชาติพระราชาธิบดีอับดุลเลาะห์เพื่อการสานเสวนาระหว่างศาสนาและระหว่างวัฒนธรรม (King Abdullah International Center for Interreligious and Intercultural Dialogue - KAICIID)
- องค์กรกอยโนเนีย (Koinonia)
- สภาคริสตจักรแห่งไลบีเรีย (Liberian Council of Churches)
- สถาบันการศึกษาระดับสูงแห่งลิเบีย (Libyan Institute of Advanced Studies)
- วิทยาลัยเทววิทยานิกายลูเธอรัน เมืองฟิลาเดลเฟีย (Lutheran Theological College at Philadelphia)
- สมาพันธ์คริสตจักรลูเธอรันโลก (Lutheran World Federation)

- (Islamic University Islamabad – Iqbal International Institute for Research and Dialogue)
- มหาวิทยาลัยอิสลามแห่งประเทศยูกันดา (Islamic University of Uganda)
  - สหภาพชาวพุทธแห่งอิตาลี (Italian Buddhist Union)
  - คณะกรรมการระหว่างกระทรวงเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งอิตาลี (Italian Inter-ministerial Committee for Human Rights)
  - สถาบันจาคอบ เบลาสไตน์เพื่อการสร้างความก้าวหน้าของสิทธิมนุษยชน (Jacob Blaustein for the Advancement of Human Rights)
  - สถาบันจาคอบ โซเตนดอร์ปเพื่อคุณค่ามนุษย์ (Jacob Soetendorp Institute for Human Values)
  - จาเมต อูเลมา-เอ-อิสลาม (Jamiat Ulema-e-Islam) ประเทศปากีสถาน
  - องค์กรช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเยซุอิด ประจำประเทศกัมพูชา (Jesuit Refugee Service, Cambodia)
  - ชุมชนชาวยิวแห่งเมืองเฟซ (Jewish Community of Fez) ประเทศโมร็อกโก
  - สภาชุมชนสัมพันธ์ชาวยิวแห่งมหานครวอชิงตัน (Jewish Community Relations Council of Greater Washington)
  - ศูนย์โมไซกาเพื่อการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งทางศาสนาในภูมิภาคตะวันออกกลาง (Mosaica Center for Religious Conflict Transformation in the Middle East)
  - มัสยิดแพลโท กรุงอับอิจัน (Mosquée du Plateau, Abidjan)
  - สถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ประเทศไทย
  - คณะมานว เอกตา ประเทศอินเดีย (Manav Ekta Mission, India)
  - มหาวิทยาลัยเมทอดิสต์ แห่งโกตดิวัวร์ (Methodist University of Cote d'Ivoire)
  - สภาคริสตจักรแห่งภูมิภาคตะวันออกกลาง ประเทศเลบานอน (Middle East Council of Churches, Lebanon)
  - กลุ่มคณะทำงานนานาชาติเพื่อสิทธิชนกลุ่มน้อย (Minority Rights Group International)
  - สมาคมชาวมุสลิมแห่งมองโกเลีย (Mongolian Muslim Society)
  - คริสตจักรโมราเวียนในประเทศนิการากัวและบางส่วนของฮอนดูรัส (Moravian Church in Nicaragua and part of Honduras)
  - สภาอุลามะฮ์ ราบิตา โมฮัมมาเดียแห่งโมร็อกโก (Moroccan Rabita Mohammadia of Ulamas)
  - สำนักงานเพื่อสถาบันประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (Office for Democratic Institute and Human Rights)
  - โบสถ์เซนต์แพริชคิมพ์ตัน อาโยต เซนต์ ลอว์เรนซ์ สหราชอาณาจักร (Parish of Kimpton, Ayot St. Lawrence, United Kingdom)

- สมาคมทหารผ่านศึกชาวอเมริกันมุสลิมแห่งชาติ (Muslim American Veterans Association National)
- องค์กรมุสลิมแฮนด์ส์ (Muslim Hands)
- สภากิจการสาธารณะมุสลิม กรุงวอชิงตัน ดีซี (Muslim Public Affairs Council, Washington DC)
- สมาคมแห่งชาติเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซาอุดีอาระเบีย (National Association for Human Rights of Saudi Arabia)
- สภาคริสตจักรแห่งชาติ ประเทศเคนยา (National Council of Churches of Kenya)
- สภาคริสตจักรแห่งชาติ ประเทศฟิลิปปินส์ (National Council of Churches of the Philippines)
- สภามุสลิมแห่งชาติแห่งประเทศไลบีเรีย (National Muslim Council of Liberia)
- สภาแห่งชาติของศาสนาบาไฮ (National Spiritual Assembly of Baha'i)
- เครือข่ายสำหรับนักสร้างสันติภาพด้านศาสนาและตามวิถีดั้งเดิม (Network of Religious and Traditional Peacemakers)
- ศูนย์เสรีภาพในการนับถือศาสนา สถาบันนิวเซียม กรุงวอชิงตัน ดีซี (Newseum Institute Washington D.C., Religious Freedom Center)
- สำนักงานของท่านชีคบาบา ประเทศอิรัก (Office of His Holiness Baba Shiek, Iraq)
- องค์กรความร่วมมือแห่งรัฐอิสลาม (Organization of the Islamic Cooperation)
- สำนักงานเพื่อสถาบันประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน (Office for Democratic Institute and Human Rights)
- ศูนย์วิจัยในเรื่องคุณค่าและหน่วยวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง (Research Center on Values and Research Unit on Risky Behaviors) ประเทศโมร็อกโก
- มหาวิทยาลัยริชาร์ด สต็อกตัน แห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ (Richard Stockton University of New Jersey)
- สมาคมการกุศลเพื่อความเท่าเทียม กรุงเบอร์ลิน (Paritätischer Wohlfahrtsverband, Berlin)
- ศูนย์สันติภาพและการพัฒนาในเอธิโอเปีย (Peace and Development Centre in Ethiopia)
- องค์กรเครือข่ายนักสร้างสันติภาพ ทันเนินเบาวม์ (Peacemaker Tanenbaum)
- อาศรมปรมาต นิกetan ประเทศอินเดีย (Parmarth Niketan Ashram, India)
- สภาเพื่อการสานเสวนาระหว่างศาสนาแห่งองค์พระสันตะปาปา (Pontifical Council for Interreligious Dialogue)
- มหาวิทยาลัยพุทธศาสนาพระราชาสีหนุ ประเทศกัมพูชา (Preah Sihanouk Raja Buddhist University, Cambodia)
- คริสตจักรประชาชาติดีสุข จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย
- ศูนย์เพื่อความเข้าใจระหว่างชาวมุสลิมและชาวคริสต์ เจ้าชายอัลวาลีด บิน ทาลัล มหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ กรุงวอชิงตัน ดีซี (Prince Alwaleed bin Talal Center for Muslim-Christian Understanding, Georgetown University, Washington DC)
- มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University)
- กลุ่มบริษัทคอร์วิส เอ็มเอสแอล (Qorvis MSL Group)
- ฝ่ายปรองดองคืนดีและการรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน คณะกรรมการเพื่อความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นและกาารรวมเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ ประเทศเคนยา (National Cohesion and Integration Commission of Kenya)
- องค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพ เบลเยียม (Religion for Peace, Belgium)
- สภาอิสลามสูงสุดแห่งประเทศเมียนมา (Supreme Islamic Council of Myanmar)
- กลุ่มนักวิชาการศาสนาอิสลามและมุรชิดแห่งซีเรีย (Syrian Islamic scholar and Murshid)
- มหาวิทยาลัยแอฟริกา ประเทศซิมบับเว (The Africa University, Zimbabwe)

- องค์กรโรเบิร์ต เอฟ. เคนเนดี เพื่อสิทธิมนุษยชนในยุโรป ประเทศอิตาลี (Robert F. Kennedy Human Rights Europe, Italy)
- ชุมชนชาวโรมาเนีย ประเทศโรมาเนีย (Roma Community, Romania)
- คริสตจักรโรมันคาทอลิก ประเทศไนจีเรีย (Roman Catholic Church, Nigeria)
- คริสตจักรโรมันเมลไคท์คาทอลิก ประเทศจอร์แดน (Roman Melkite Catholics, Jordan)
- ราชสถาบันเพื่อศาสนาสัมพันธ์ศึกษา ประเทศจอร์แดน (Royal Institute for Interfaith Studies)
- คริสตจักรลูเธอรันแห่งเอลซัลวาดอร์ (Salvadorian Lutheran Church)
- องค์กรเซฟเบลเยียม (Save Belgium)
- องค์กรเซิร์ฟทูยูไนเต็ด (Serve2Unite)
- วิทยาลัยศาสนศาสตร์แห่งมาเลเซีย (Seninari Theologi Malaysia)
- คณะกรรมการศิโรมณี กุรทวาร ประบันฉัก (Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee)
- เคมเปญรณรงค์เคียงบ่าเคียงไหล่ (Shoulder to Shoulder Campaign)
- สถาบันพุทธศาสนานานาชาติชิตากู ประเทศเมียนมา (Sitagu International Academy of Myanmar)
- มูลนิธิซาวน์วิชั่น (Sound Vision Foundation)
- สภาคริสตจักรแห่งประเทศซูดานใต้ (South Sudan Council of Churches)
- สภาคริสตจักรแห่งประเทศซูดาน (Sudan Council of Churches)
- สภาสูงสุดเพื่อกิจการศาสนาอิสลาม (Supreme Council for Islamic Affairs)
- มหาวิทยาลัยเบอร์มิงแฮม (University of Birmingham)
- มหาวิทยาลัยแลปแลนด์ (University of Lapland)
- มหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล (University of Liverpool)
- มหาวิทยาลัยแห่งนิวซีแลนด์ (University of New Zealand)
- สภาแห่งชาวคริสเตียนและชาวยิว (Council of Christians and Jews) สหราชอาณาจักร
- มัสยิดแห่งชาติ มัสยิดมุฮัมมัด กรุงวอชิงตัน ดีซี (The Nation's Mosque – Masjid Muhammed, Washington DC)
- สหภาพชุมชนและองค์กรศาสนาอิสลาม ประเทศอิตาลี (Union of Islamic Communities and Organizations of Italy)
- สหภาพกลุ่มชนอเทวนิยมและอโถยนิยมที่ใช้เหตุผล ประเทศอิตาลี (Union of Rationalist Atheists and Agnostics, Italy)
- วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยูเนียน นิวยอร์ก (Union Theological Seminary, New York)
- ชุมชนกลุ่มชาวยิวในฮ่องกง (United Jewish Congregation in Hong Kong)
- รัฐสภาสหราชอาณาจักร (United Kingdom Parliament)
- คริสตจักรสหภาพปฏิรูปในภูมิภาคแอฟริกาตอนใต้ (United Reformed Church in Southern Africa)
- พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว ประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Holocaust Memorial Museum)
- สถาบันเพื่อสันติภาพแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Institute for Peace)
- สำนักงานสันติภาพและการสานเสวนา แห่งรัฐบาลสหรัฐอเมริกา (United States Office of Peace and Dialogue)
- มหาวิทยาลัยโรงพยาบาลศูนย์แห่งเมืองไทรชวิลล์ ประเทศโกตดิวัวร์ (University Hospital Centre of Treichville, Ivory Coast)
- องค์กรผู้หญิงในศาสนาอิสลาม (Women in Islam)
- องค์กรผู้หญิงไร้พรมแดน (Women Without Borders)
- ธนาคารโลก (World Bank Group)
- สภาแห่งอารยะสมาชโลก ในประเทศอินเดีย (World Council of Arya Samaj in India)

- องค์การเดินเพื่อความหวัง “เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวกันของมนุษยชาติ” (Walk of Hope “For the Oneness of Humanity”)
- สถาบันวาลโปละ ราหุล ประเทศศรีลังกา (Walpola Rahula Institute, Sri Lanka)
- สภาคริสตจักรโลก (World Council of Churches)
- สภาเยาวชนแห่งประเทศจอร์แดน (Youth Parliament of Jordan)
- วิทยาลัยศาสนศาสตร์ซอมบา ประเทศมาลาวี (Zomba Theological College, Malawi)

องค์การสหประชาชาติ

- ภารกิจให้การให้ความช่วยเหลือแก่อิรักแห่งสหประชาชาติ (United Nations Assistance Mission for Iraq)
- คณะทำงานเพื่อการดำเนินการต่อต้านการก่อการร้ายแห่งสหประชาชาติ (United Nations Counter Terrorism Implementation Task Force)
- ทบวงกิจการการเมืองแห่งสหประชาชาติ (United Nations Department of Political Affairs)
- กองทุนการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Fund)
- องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
- องค์การเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ และเพิ่มพลังของผู้หญิงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women)
- สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights)
- สำนักงานที่ปรึกษาพิเศษว่าด้วยความรุนแรงทางเพศในความขัดแย้งแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office of the Special Advisor on Sexual Violence in Conflict)
- สำนักงานที่ปรึกษาพิเศษว่าด้วยการป้องกันยั้งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และหลักความรับผิดชอบในการปกป้องประชาชน (United Nations Office of the Special Advisor on the Prevention of Genocide and the Responsibility to Protect)
- สำนักงานแห่งสหประชาชาติประจำสหภาพแอฟริกา (United Nations Office to the African Union)
- ผู้ตรวจการและหัวหน้าผู้ตรวจการและกิจการไกล่เกลี่ยแห่งสหประชาชาติ (United Nations Ombudsman and Head of Ombudsman and Mediation Services)
- หน่วยงานสนับสนุนด้านสันติภาพแห่งสหประชาชาติ (United Nations Peace Support Unit)
- กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund)

รายชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

- โมฮาเหม็ด อาบู นิเมอร์ (Mohammed Abu Nimer) ที่ปรึกษาศูนย์सानเสวนา KAICIID
- เมย์ธัม อัล ซัลมาน (Maytham Al Salman) ศูนย์เพื่อสิทธิมนุษยชนบาร์เรน
- จอห์นสตัน บาร์คัต (Johnston Barkat) ผู้ตรวจการและหัวหน้าผู้ตรวจการและกิจการไกล่เกลี่ยแห่งสหประชาชาติ
- รูเดลมาร์ บูเอโน เดอ ฟาเรีย (Rudelmar Bueno de Faria) ผู้อำนวยการสภาคริสตจักรโลก

- แอกเนส คัลลามาร์ด (Agnes Callamard) ผู้อำนวยการศูนย์เสรีภาพในการแสดงออกในโลก มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Global Freedom of Expression, Columbia University) และผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย รมบรัด และโดยพลการ (Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions)
- อิกติดาร์ ชีมา (Iqtidar Cheema) ผู้อำนวยการสถาบันเพื่อภาวะผู้นำและการพัฒนาชุมชน (Institute for Leadership and Community Development) สหราชอาณาจักร
- โมฮาเหม็ด เอลซานูซซี (Mohamed Elsanoussi) ผู้อำนวยการสำนักเลขานุการเครือข่ายสำหรับนักสร้างสันติภาพด้านศาสนาและวิถีดั้งเดิม
- อัซซา คาราม (Azza Karam), ที่ปรึกษาอาวุโสด้านวัฒนธรรม กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ
- แครอล ริทเนอร์ (Carol Ritner) ศาสตราจารย์ด้านการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ศึกษา มหาวิทยาลัยสตีจอกตัน
- อิบราฮิม ซาลามา (Ibrahim Salama) หัวหน้าสำนักงานด้านสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชน สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ
- อาห์เหม็ด ชาฮีต (Ahmed Shaheed) ผู้รายงานพิเศษด้านเสรีภาพในการนับถือศาสนาและลัทธิความเชื่อ
- เบอร์ตัน วิซอตสกี (Burton Visotzky) ศาสตราจารย์แอเปิลแมนด้านคัมภีร์มิดราซและศาสนสัมพันธ์ศึกษา วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยิวแห่งอเมริกา (Appleman Professor of Midrash and Interreligious Studies, Jewish Theological Seminary of America)

ลิงค์ข้อมูลสำหรับเอกสารที่เป็นประโยชน์

- Framework of Analysis for Atrocity Crimes: A Tool for Prevention [กรอบการวิเคราะห์สำหรับอาชญากรรมร้ายแรงอันตรายรุนโหดร้าย: เครื่องมือสำหรับการป้องกันยับยั้ง], http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/publications-and-resources/Framework%20of%20Analysis%20for%20Atrocity%20Crimes_EN.pdf.

- Combating intolerance, negative stereotyping and stigmatization of, and discrimination, incitement to violence, and violence against persons based on religion or belief
[การต่อสู้กับความไม่อดทนต่อความแตกต่าง การเหมารวมเชิงลบและการตีตรา รวมถึงการเลือกปฏิบัติ การยุยงปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรงและความรุนแรงต่อบุคคลบนพื้นฐานของศาสนาหรือลัทธิความเชื่อ] (A/HRC/RES/16/18)
- Prohibiting Incitement to Discrimination, Hostility and Violence
[การห้ามปรามการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง],
<https://www.article19.org/data/files/medialibrary/3572/12-12-01-PO-incitement-WEB.pdf>.
- Rabat Plan of Action on the prohibition of advocacy of national, racial or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility or violence
[แผนปฏิบัติการที่ระบุว่าด้วยการห้ามปรามการรณรงค์สร้างความเกลียดชังทางชาติ เชื้อชาติ หรือศาสนาซึ่งเป็นการยุยงปลุกปั่นให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ความเป็นศัตรูและความรุนแรง],
http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Opinion/SeminarRabat/Rabat_draft_outcome.pdf.
- The Camden Principles on Freedom of Expression and Equality
[หลักการค้ำเดนมว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกและความเสมอภาค],
<https://www.article19.org/data/files/pdfs/standards/the-camden-principles-on-freedom-of-expression-and-equality.pdf>
- Preventing Incitement: Policy options for Action [การป้องกันยับยั้งการยุยงปลุกปั่น: ทางเลือกเชิงนโยบายสำหรับการปฏิบัติ]:
http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/ourwork/Doc.10_of%20incitement.Policy%20options.Nov2013.pdf.
- Regional Plan of Action for Europe [แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคสำหรับทวีปยุโรป]:
http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/ourwork/Doc.13_Europe%20Plan%20of%20Action.pdf.
- Regional Plan of Action for the MENA region
[แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคสำหรับตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ]:
http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/ourwork/Doc.14_MENA%20Plan%20of%20Action.FINAL.pdf.
- Regional Plan of Action for the Americas [แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคสำหรับทวีปอเมริกา]:
http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/ourwork/Doc.15_Plan%20of%20Action%20for%20the%20Americas.FINAL.pdf.
- Regional Plan of Action for Africa [แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคสำหรับทวีปแอฟริกา]:

http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/ourwork/Doc.16_Plan%20of%20Action%20for%20Africa.final.pdf.

- Regional Plan of Action for the Asia-Pacific region

[แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคสำหรับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก]:

http://www.un.org/en/genocideprevention/documents/Plan%20of%20Action%20for%20religious%20leaders_AsiaPacific.pdf

- Beirut Declaration on “Faith for Rights” [ปฏิญญากรุงเบรุตว่าด้วย “ศาสนาเพื่อสิทธิ”]:

<http://www.ohchr.org/Documents/Press/21451/BeirutDeclarationonFaithforRights.pdf>

- 18 Commitments on “Faith for Rights” [คำมั่นสัญญา 18 ข้อว่าด้วย “ศาสนาเพื่อสิทธิ”]:

<http://www.ohchr.org/Documents/Press/21451/18CommitmentsonFaithforRights.pdf>

- World Bank Groups [ธนาคารโลก], Conflict and Violence in 21st Century

[ความขัดแย้งและความรุนแรงในศตวรรษที่ 21]:

<http://www.un.org/pga/70/wpcontent/uploads/sites/10/2016/01/Conflict-and-violence-in-the-21st-century-Current-trends-asobserved-in-empirical-research-and-statistics-Mr.-Alexandre-Marc-Chief-Specialist-Fragility-Conflict-and-Violence-World-Bank-Group.pdf>.